

Llais Ogwan

Papur Bro Dyffryn Ogwen

Rhifyn 502 • Medi 2019 • 50c

Dyffryn Ogwen yn y Brifwyl

Daeth llwyddiant i nifer o unigolion o ddalgylch *Llais Ogwan* yn yr Eisteddfod Genedlaethol eleni, a braf yw gweld Dyffryn Ogwen a'r cyffiniau yn rhan o'r bwrilwm blynyddol sy'n dathlu'r doniau amrywiol sy'n cyfrannu i gadw a chryfhau ein diwylliant.

Llongyfarchwn Gwydion Powel Rhys, Rachub, ac Ilid Anne Jones, Glasinfryn ar ddod yn fuddugol yn yr Adran Cerddoriaeth gyda chlod y beirniad.

Daeth Gwydion i'r brig yn y

gystadleuaeth i ddisgyblion 16 ac o dan 19 oed: *dau gyfansoddiad gwrthgyferbyniol mewn unrhyw gyfrwng*. Y ddau gyfansoddiad a gyflwynwyd gan Gwydion oedd 'Élégie' (Galargan) - darn ar gyfer tair fiola a thair sielo, a 'Triawd Piano' - darn ar gyfer piano, feiolin a sielo. Derbyniodd gryn ganmoluaeth gan y beirniad, Gwenant Pyrs: "Darn hudolus gydag alaw hiraethus yn gwau'n gelfydd drwy'r 'lleisiau' "(Élégie').

Enillodd Ilid y gystadleuaeth gyfansoddi emyn-dôn (i eiriau

Tecwyn Ifan eleni). Roedd 23 ymgeisydd, ac meddai'r beirniad, Enid Griffiths, am y gwaith, "Emyn-dôn gadarn a thraddodiadol mewn pedwar llais a gafwyd ... mae'r cytgan yn ein codi i dir uwch." Yn ôl y drefn arferol, canwyd yr emyn ar y dôn fuddugol yng Nghymanfa Ganu'r Eisteddfod.

Llongyfarchwn hefyd Gari Wyn Jones, Ty'n Llwyn, Pentir ar gipio'r wobr gyntaf yn yr Adran Rhyddiaith am erthygl - 'Cyfoeth cudd bro'r Eisteddfod'. Dyma rai o sylwadau'r beirniad, Bledwyn

Owen Huws: "Mae'n amlwg fod awdur yr erthygl hon yn ymchwilydd wrth reddf ... Mae'r erthygl yn llawn ffeithiau difyr, a'r hyn sy'n ei gwneud yn erthygl lwyddiannus yw fod yr awdur hefyd yn gallu traethu'n ddifyr mewn arddull rwydd a rhugl."

Hyfryd oedd gweld Falyri Jenkins (gynt o Sling) yn cael ei anrhydeddu ar brif lwyfan yr Eisteddfod drwy dderbyn Medal Goffa T.H. Parry-Williams am ei chyfraniad nodedig yn hyrwyddo'r diwylliant Cymraeg, yn arbennig ymysg pobl ifanc.

Lansio Cyfrol

Lansiwyd cyfrol o farddoniaeth y diweddar Brifardd Gwynfor ab Ifor yn y Babel Lân ar Faes yr Eisteddfod Genedlaethol yn Llanrwst. Trefnwyd yr achlysur fel un o sesiynau 'Awdur y Dydd' gan Gyhoeddiadau Barddas sy'n rhan o'r Gymdeithas Gerdd Dafod. Yn perfformio roedd John Ogwen a Hogia'r Bonc, efo Elin Gwyn ac Ieuan Wyn yn rhoi'r cefndir ac yn cyflwyno'r eitemau.

Cyhoeddir y gyfrol gan Gyhoeddiadau Barddas. Roedd Gwynfor wedi bod yn golofnydd i *Barddas*, cylchgrawn y Gymdeithas Gerdd Dafod, pan oedd o dan olygyddiaeth Alan Llwyd, a rhai o'i gerddi wedi ymddangos yn y cylchgrawn dros y blynyddoedd.

Lluniwyd y darlun sydd ar glawr y gyfrol gan Rhiannon Gwyn, ac mae'n cyfleu goleuni gweledigaeth y farddoniaeth drwy'r drysi - yn waddol byw.

Mae'r gyfrol yn cynnwys nifer helaeth o gerddi mewn amrywiaeth o fesurau caeth a rhydd. Yn eu plith, ceir rhai sydd â chysylltiad â digwyddiadau ac ag unigolion lleol, yn ogystal â rhai sy'n cyfeirio at dirwedd Sling a Dyffryn Ogwen. Mynegir mewn nifer o'r cerddi ymateb Gwynfor i bob math o bynciau, hen a newydd, efo'i bryderon a'i obeithion ynghylch dyfodol Cymru a'n hiaith yn amlwg. Mae tair awdl yma - 'Tonnau', a enillodd iddo Gadair Eisteddfod Genedlaethol Abertawe 2006; 'Meini', a ddaeth yn fuddugol yn Eisteddfod y Ffôr 1978; a 'Gwaddol', a ddaeth yn agos i'r brig yn Eisteddfod Genedlaethol Meirion a'r Cyffiniau 1997. Hefyd, nifer dda o delynegion, cywyddau ac englynion.

Hogia'r Bonc yn perfformio yn y lansiad.

Dyma un o'i englynion:

Sling

**Darn bach o ystyr ein byd, - lle ynof,
Lle i hoen ddychwelyd;
Lle i weld yn well o hyd,
Lle i fyw fy holl fywyd.**

Dyma gyfrol o gerddi o'r radd flaenaf, efo'r safon yn dangos meistrolaeth sicr y bardd ar ei gyfrwng. Nid yw'n syndod felly fod y gyfrol eisoes wedi derbyn ymateb cadarnhaol iawn o sawl cyfeiriad, ac mae'r gwerthiant cychwynnol yn addawol iawn. Gellwch gael copi yn Siop Ogwen - mae'r pris yn rhesymol iawn am gyfrol o'r fath, sef £7.95.

John Ogwen, efo Elin Gwyn ac Ieuan Wyn

Panel Golygyddol

- Derfel Roberts
☎ 600965
derfel.roberts@btinternet.com

Ieuan Wyn
☎ 600297
ieuanwyn01@gmail.com

Lowri Roberts
☎ 600490
l.roberts11@btinternet.com

Neville Hughes
☎ 600853
nev_hughes@btinternet.com

Dewi A Morgan
☎ 602440
dewimorgan@live.co.uk

Trystan Pritchard
☎ 07402 373444
trystanrp1@gmail.com

Walter a Menai Williams
☎ 601167
waltermenai@yahoo.co.uk

Orina Pritchard
☎ 01248 602119
orinapritchard@gmail.com

Rhodri Llŷr Evans
☎ 07713 865452
Rhodri.llyr.evans@gmail.com

Owain Evans
☎ 07588 636259
owain.evans1@gmail.com

Carwyn Meredydd
☎ 07867 536102
carwynnian@hotmail.com

Swyddogion

- Cadeirydd:**
Dewi A Morgan, Park Villa,
Lôn Newydd Coetmor,
Bethesda, Gwynedd
LL57 3DT ☎ 602440
dewimorgan@live.co.uk
- Trefnydd hysbysebion:**
Neville Hughes, 14 Pant,
Bethesda LL57 3PA ☎ 600853
nev_hughes@btinternet.com
- Ysgrifennydd:**
Gareth Llwyd, Talgarnedd,
3 Sgwâr Buddug, Bethesda
LL57 3AH ☎ 601415
garethllwyd197@btinternet.com
- Trysorydd:**
Godfrey Northam, 4 Llwyn
Bedw, Rachub, Llanllechid
LL57 3EZ ☎ 600872
godfreydnortham@hotmail.co.uk
- Y Llais drwy'r post:**
Owen G Jones, 1 Erw Las,
Bethesda, Gwynedd
LL57 3NN ☎ 600184
post@llaisogwan.com

Golygydd y mis

- Golygwyd rhifyn y mis hwn gan
Derfel Roberts.
- Golygydd mis Hydref fydd
Rhodri Llŷr Evans,
2 Rhos y Nant,
Bethesda, LL57 3PP.
07713 865452
Rhodri.llyr.evans@gmail.com
- Pob deunydd i law erbyn
dydd Mercher, 2 Hydref
os gwelwch yn dda.
- Casglu a dosbarthu
nos Iau, 17 Hydref,
yng Nghanolfan Cefnfaes am 6.45.

DALIER SYLW: NID OES
GWARANT Y BYDD UNRHYW
DDEUNYDD FYDD YN
CYRRAEDD AR ÔL Y DYDDIAD
CAU YN CAEL EI GYNNWYS.

Cyhoeddir gan
Bwyllgor Llais Ogwan @Llais_Ogwan

Cysodwyd gan Elgan Griffiths
elgangriffiths@btinternet.com
☎ 01970 627916
Argraffwyd gan y Lolfa

Nid yw pwyllgor Llais Ogwan na'r panel
golygyddol o angenrheidrwydd yn cytuno
â phob barn a fynegir gan ein cyfranwyr.

Mae Llais Ogwan ar werth
yn y siopau isod:

- Dyffryn Ogwen**
Londis, Bethesda
Siop Ogwen, Bethesda
Tesco Express, Bethesda
Siop y Post, Rachub
- Bangor**
Siop Forest
Siop Menai
Siop Ysbyty Gwynedd

Caernarfon Siop Richards
Porthaethwy Awen Menai
Rhiwlas Garej Beran

Dyddiadur y Dyffryn

- Medi**
19 – 21 Gŵyl ARADEG 19: Gruff Rhys ac
eraill. Neuadd Ogwen.
21 Bore Coffi Eglwys Sant Tegai,
Llandygai. Cefnfaes. 10.00 – 12.00.
23 Te Bach. Festri Carmel Llanllechid.
2.30 – 4.00.
26 Sioe Ffasiwn Cyfeillion Ysbyty
Gwynedd. Pringle's Llanfairpwll
am 6.30.
27 Bore Coffi Cefnogaeth Cancr
McMillan. Festri Jerusalem. 10.00 –
12.00.
28 Bore Coffi Plaid Cymru. Cefnfaes.
10.00 – 12.00.
- Hydref**
02 Clwb Camera Dyffryn Ogwen.
Cefnfaes. 7.15 – 9.30.
03 Sefydliad y Merched Carneddi.
Gwenan Ellis Jones. Cefnfaes am
7.00
05 Bore Coffi Eglwys Crist
Glanogwen. Cefnfaes. 10.00 – 12.00.
07 Merched y Wawr Tregarth. "Helpu
Omwabini" – A. Pritchard. Shiloh
am 7.00.
10 Darlith "Cofio Cau Chwarel
Dinorwig 1969". Neuadd Rhiwlas
am 7.00.
10 Cymdeithas Jerusalem. Mr. Mike
Griffiths. Festri Jerusalem am 7.00
12 Marchnad Ogwen. Neuadd Ogwen.
9.30 – 1.00.
12 Bore Coffi Caban Gerlan. Cefnfaes.
10.00 – 12.00.
15 Cyfarfod Blynnyddol Sioe
Amaethyddol Dyffryn Ogwen.
Cefnfaes am 7.30.
16 Clwb Camera Dyffryn Ogwen .
Cefnfaes. 7.15 – 9.30.
17 Noson Casglu a Dosbarthu'r Llais.
Cefnfaes am 6.45.
19 Bore Coffi Eisteddfod Dyffryn
Ogwen. Cefnfaes. 10.00 – 12.00.
23 Cyfarfod Chwarter Annibynwyr
Gogledd Arfon. Bethlehem
Talybont am 7.00
29 Darlith Saesneg gan Richard
Ninnes, Cyf. Naturiol Cym. Neuadd
Rhiwlas.7.00
29/30 Theatr Bara Caws. Llew Llaw
Gyffes. Galeri, Caernarfon am 7.30

Archebu
trwy'r
post

Gwledydd Prydain – £22
Ewrop – £30
Gweddill y Byd – £40

Owen G. Jones, 1 Erw Las, Bethesda,
Gwynedd LL57 3NN
post@llaisogwan.com ☎ 01248 600184

Llythyr

Annwyl Olygydd,
Tybed os gan unrhyw un o'ch darllenwyr atgofion yn ymwneud â Phont Britannia, yn enwedig y tân ym 1970 a'r ail-adeiladu a ddilynodd?

Mae Rondo Media, cwmni cynhyrchu o Gaernarfon, yn chwilio am ffilm a lluniau o Bont Britannia, Pont Menai a'r ardaloedd cyfagos o'r 1960au hyd heddiw ar gyfer rhaglen ddogfen i S4C a'r BBC sy'n dathlu hanes Pont Britannia.

Oes gennych chi unrhyw luniau neu ffilmiau cartref o'r cyfnod? Gallai'r lluniau fod o gychod ar y culfor, lluniau'r tân, yr ailadeiladu neu ddiwrnod agoriadol y lôn ar draws y bont. Unrhyw beth sy'n rhoi teimlad o le ac amser.

Mae gennym ddiddordeb hefyd mewn siarad â phobl sydd wedi bod yn rhan o'r bont dros y blynyddoedd, yn enwedig llygad-dystion i'r tân a phobl a fu'n rhan o'r ailadeiladu rhyfeddol.

Os all un o'ch darllenwyr chi ein helpu ni, mae croeso iddyn nhw gysylltu â ni arbritannia@rondomedia.co.uk neu 01286 675722.

Yr eiddoch yn gywir,
Bedwyr Rees

Llais Ogwan ar CD

Gellir cael copi trwy gysylltu â Gwyn yn swyddfa'r deillion, Bangor
01248 353604

Os gwyddoch am rywun sy'n cael trafferth â'i olwg, ac a hoffai dderbyn copi o'r Llais ar CD bob mis, cysylltwch ag un o'r canlynol:

Gareth Llwyd ☎ 601415
Neville Hughes ☎ 600853

Rhoddion i'r Llais

£10.00	Di-enw, Carneddi.
£5.00	Don Hughes, Halifax.
£4.50	Di-enw, Bethesda
£10.00	Er cof am Raymond Williams, Rhes Douglas, ar ddydd ei beblwydd, 16 Medi, yn 80 mlwydd oed, oddi wrth Barbara a'r teulu.
£30.00	Er cof am y diweddar Mr. John Owen Roberts, Pen y Bryn ar ddiwrnod ei ben blwydd, 14 Medi, oddi werth y teulu
£20.00	Er cof am Mr. Dylan Morgan, y Gerlan, oddi wrth y teulu.

Diolch yn fawr.

Clwb Cyfeillion Llais Ogwan

Gwobrau Awst
£30 (187) Beryl Orwig, Braichmelyn.
£20 (35) Huw Derfel Jones, Gerlan.
£10 (136) Doris Shaw, Bangor.
£5 (17) Owen G. Jones, Erw Las, Bethesda.

Gwobrau Medi
£30 (125) Ann Williams, Gerlan.
£20 (69) Eira Wyn Hughes, Bethesda.
£10 (192) Carys Dafydd, Braichmelyn.
£5 (99) Dilys Parry, Rhiwlas.

(Os am ymuno, cysylltwch â
Neville Hughes – 600853)

Arbenigwr mewn lloriau coed caled

A.G.L.
Lloriau

Arbenigwr mewn gosod a selio lloriau coed caled, adnewyddu lloriau gwreiddiol a chyweirio lloriau sydd wedi eu difrodi.

Andrew G. Lomozik B.A.
Ffôn: 01248 602117 Symudol: 07835487909

Gareth Williams

Trefnydd Angladdau

Crud yr Awel
1 Ffordd Garneddwen
Bethesda

Ffôn: (01248) 600763 a 602707
GWASANAETH DYDD A NOS

TEMPLE MORRIS A'I FAB

Pob Math o Waliau Cerrig,
Ffensio, Tarmacio a Thirlunio.
Gwaith gyda peiriant tyrchu bach.

07770 900531
01248 600282
jtemplemorris@btinternet.com

THEATR BARA CAWS yn cyflwyno

LLEU LLAW GYFFES

gan Aled Jones Williams

Ar daith 29 Hydref – 16 Tachwedd, 2019

Rhyw dduw-ceiniog-a-dima yw Lleu bellach, ac yn y ddrama eiconoclastig yma mae Aled yn archwilio'r syniad o fyth, ac os yw myth yn chwalu oes rhywbeth yn dal yno sy'n parhau yn werthfawr? Drama ddifyr, deifiol a chignoeth am golli ffydd ac am bosiblwydd y tynerwch dynol all oroesi.

Cast: Carwyn Jones, Siôn Pritchard, Dyfan Roberts
Cyfarwyddwr: Betsan Llwyd

Perfformiadau agosaf:
Nos Fawrth a Nos Fercher
29 a 30 Hydref
7.30 GALERI, CAERNARFON

Nos Wener a Nos Sadwrn
8 a 9 Tachwedd
7.30 SITWDIO PONTIO, BANGOR

I hysbysebu yn **Llais Ogwan**,
Neville Hughes 600853
(nev_hughes@btinternet.com)

Bethesda

Mary Jones, maryeds@hotmail.co.uk
07443 047642
Joe Hughes, Awel y Nant, Ffordd Ffrydlas, Bethesda
601902

Dyweddïo

Bu Elin Roberts, Erw Las yn gweithio ar longau mawr gan deithio'r byd. Bu Carwyn Williams Erw Las yn ninas Perth, Awstralia am chwe mis, ond yn hanes carwriaethol y ddau, does unman yn debyg i gartref. Er hynny ymhell iawn o Erw Las y digwyddodd y dyweddïo yn mis Mehefin pan aeth y ddau ar wyliau i Awstralia. Llongyfarchiadau mawr i'r ddau ohonoch gan eu teuluoedd Gwenllian a John Robert a Lilian a Cemlyn Williams (Erw Las wrth gwrs). Pob dymuniad da i chi Elin a Carwyn.

Damwain

Anfonwn ein cofion at Dyfed Parry, Bryntirion sydd wedi cael anaf cas iawn i'w benglin wedi iddo syrthio arni, er iddo droedio mynyddoedd Yr Atlas ym Morocco ond ychydig ddyddiau ynghynt yn ddianaf, gan fwynhau'r teithiau yn fawr. Pwyll pia hi rwan Dyfed a brysia wella.

Cofion

Mae selogion Caffi Coed y Brenin, Bethesda wedi colli wyneb arferol o'r gegin ers rhai wythnosau rwan. Nid yw Karen wedi bod wrth ei gwaith oherwydd anhwylder a mawr yw'r golled ar ei hôl. Mae pawb yn cofio ati gan ddymuno adferiad buan iawn iddi. Brysia wella Karen.

Newyddion Braichmelyn

Wedi iddo fod yn brysur iawn yn ychwanegu ac ail adeiladu tŷ yn Rhes Braichmelyn, mae Gethin Williams, o Dregarth bellach yn cael ei alw yn gartref gan ei fod yn byw ynddo. Croeso i ti Gethin.

Dyweddiad

Llongyfarchiadau mawr i Sam Evan Williams, Ffordd Pant, a Hollie Griffith, Ffordd Pen y Bryn, ar eu dyweddïad yn ddiweddar. Cariad mawr iawn a phob bendith oddi wrth y ddau deulu, a phob

John a Pat Roberts efo'r deisen i ddathlu 50 mlynedd o briodas

lwc yn eich cartref newydd yn Bron Bethel, Rachub.

Ysbyty

Bu sawl un yn yr ysbyty dros gyfnod yr haf. Da deall fod rhai wedi dychwelyd gartref erbyn hyn ac yn gwella. Cofion cynnes iawn atoch i gyd: Mrs. Helen Roberts, Ffordd Ffrydlas; Mrs. Julie Williams, Rhes Ogwen; Miss Brenda Hughes, Arafa Don; Mrs. Eleri Evans, Tan y Gaer; Mr. Frank Thomas, Adwy'r Nant; Mr. Dilwyn Owen, Erw Las; Linda Williams, Abercaseg.

Cydymdeimlo

Anfonwn ein cydymdeimlad at sawl teulu a fu mewn profedigaeth yn ddiweddar:

Mr. a Mrs. Brian Pritchard, Rhos y Nant. Colli brawd, Mr. Neville Pritchard yn Macclesfield yn 65 mlwydd oed ar 17 Gorffennaf.

Teulu'r diweddar Mr. Dafydd John Griffiths, Bangor, a fu farw ym mis Gorffennaf yn 63 mlwydd oed.

Mrs. Vera Morgan, Maes y Gamedd, a Nerys, Richard, Aron a Harri yn eu profedigaeth fawr o golli mab, brawd ac ewythr, sef

y diweddar Mr. Dylan Morgan, y Gerlan, yn 57 mlwydd oed.

Marw

Mr. Owen Elias Owen
Ar 4 Gorffennaf, yn ei gartref, Bryn Meurig, yn 96 mlwydd oed, bu farw Mr. Owen Elias Owen, FRCS, cyn law-feddyg yn yr hen Ysbyty Môn ac Arfon. Priod annwyl Mrs. Margaret Owen, tad caredig Mair, Rhodri, Luned, Sioned a Dafydd, tad yng nghyfraith a thaid a hen daid hoffus. Bu'r angladd yn breifat i'r teulu yn unig yn Amlogsgfa Bangor. Cydymdeimlwn â chwi fel teulu i gyd.

Mrs. Janet Roberts
Yng nghartref Gwynfa, Bontnewydd, ar 7 Gorffennaf, bu farw Mrs. Janet Roberts, gynt o 10 Maes Coetmor, yn 85 mlwydd oed. Priod y diweddar Mr. Tom Roberts, mam a mam yng nghyfraith Meurig a Denise (Rachub), Avril a Gareth (Tregarth), David a Helen (Abercaseg). Roedd yn nain annwyl i Ffion, Shôn, Iwan, Cheryl, Geraint, Nia, Alwyn a Llinos, a chwaer i Mr. Richard Gwilym, Llundain. Gwraig dawl oedd Mrs. Roberts, a fu'n aelod ffyddlon o'r Capel Mawr ym methesda. Roedd yn hoffi teithio, yn arbennig gyda'r teulu.

Priodas Aur

Llongyfarchiadau i John a Pat Roberts, 16 Ffordd Pant, ar achlysur dathlu 50 mlynedd o fywyd priodasol ar 12 Gorffennaf.

Cynhaliwyd ei hangladd yng Nghapel Carmel, Llanllechid a Mynwent Coetmor, ddydd Mercher, 17 Gorffennaf, gyda'r Parchg. Ddr. Huw John Hughes yn gwasanaethu a Mrs. Helen Wyn Williams wrth yr organ. Cafwyd teyrnged hyfryd i "nain Pesda" gan ei hwyres, Ffion, a datganiad o'r emyn "Mi dafia'i maich oddi ar fy ngwar" gan ei mab yng nghyfraith, Gareth. Anfonwn ein cydymdeimlad atoch i gyd fel teulu.

Mrs. Freda Catherine Jones
Ar 18 Gorffennaf, yng nghartref Ceris Newydd, Bangor, bu farw Mrs. Freda Catherine Jones, 1 Coed y Parc, yn 89 mlwydd oed. Priod y diweddar Mr. Kenneth Jones, mam i Linda a Richard, nain i Grant, Nia a Lauren, a hen nain i Jacob a Theo. Bu'r angladd ddydd Sadwrn, 27 Gorffennaf, gyda gwasanaeth yn Eglwys y Santes Fair (Gelli) a mynwent Eglwys y Santes Ann, Mynydd Llandygai, gyda'r ficer yn gwasanaethu. Cydymdeimlwn a'r teulu oll.

Mr. Alan Wyn Jones
Yn sydyn ar 26 Gorffennaf, bu farw Mr. Alan Wyn Jones, 28 Bryn Tirion, yn 76 mlwydd oed. Priod annwyl Mrs. Jessie Jones, tad caredig i Heather a Graham, tad yng nghyfraith i Chris a Joanne, a thaid hoffus i Jessica. Cynhaliwyd y gwasanaeth angladdol yn Amlogsgfa Bangor fore Sadwrn, 3 Awst. Cydymdeimlwn â chwi fel teulu i gyd yn eich profedigaeth.

Mrs. Gwenda Jones
Ar zail Awst, ym Mryn Seiont Newydd, Caernarfon, bu farw Mrs. Gwenda Jones, Glan Ffrydlas, yn 81 mlwydd oed. Mam a mam yng nghyfraith i Lynda ac Andrew, Martin, Nigel a Sylvette. Nain annwyl i Amy, Paul, Kieran,

Simon, Abigail ac Olivia, a hen nain i Mia Haf, Caio, Connor a Cole. Roedd yn chwaer a chwaer yng nghyfraith i Meurig a Margaret (Caer), y diweddar Alwyn a Gwyneth, Braichmelyn, Carol a Len, Cyffordd Llandudno ac Elizabeth a Rob, Caer. ‘Roedd Gwenda yn gymeriad hapus braf, ac yn barod ei sgwrs â phawb. Bu’n gweithio yn Ysgol Pen y Bryn am flynyddoedd hyd at ei hymddeoliad. ‘Roedd yn cefnogi bob bore coffi ym Methesda, eisteddfod a sioe Dyffryn Ogwen. Roedd yn aelod o Gapel Carmel, Clwb y Gerlan a dosbarth gwau Carmel.

Cynhaliwyd ei hangladd ar fore Gwener, 9 Awst, yng nghapel Carmel a mynwent Coetmor, gyda’r Parchg. Ddr. Huw John Hughes yn arwain y gwasanaeth a Mrs. Helen Wyn Williams wrth yr organ. Cydymdeimlwn a chwi fel teulu i gyd yn eich colled.

Mr. Dewi Hughes
Yn Ysbyty Gwynedd ar 10 Awst, wedi gwaeledd hir, bu farw Mr. Dewi Hughes, 23 Glan Ffrydlas, yn 82 mlwydd oed. Brawd i Gwladys ac ewythr i Aled ac Arwel. Roedd yn aelod yng nghapel Jerusalem ac yn drysorydd y Gymdeithas yno am flynyddoedd. Cynhaliwyd ei angladd yn Amlosgfa Bangor ddydd Gwener, 16 Awst, gyda’r Parchg. Ddr. Huw John Hughes yn gwasanaethu. Anfonwn ein cydymdeimlad atoch Gwladys, a’r teulu i gyd.

Penblwydd Arbennig
Llongyfarchiadau a phenblwydd hapus iawn i Mrs. Blodwen Cavanagh, Maes y Garnedd, a ddathlodd ei phenblwydd yn 90 mlwydd oed ar 2il Medi. Gobeithio i chi fwynhau’r parti ardderchog yn y Clwb Rygbi, Bethesda.

Diolch
Dymuna teulu’r ddiweddar Mrs. Janet Roberts, gynt o Faes Coetmor, ddiolch yn fawr iawn am bob arwydd o gydymdeimlad a dderbyniwyd ganddynt yn eu profedigaeth o golli mam, nain a chwaer annwyl. Diolch i’r Parchg. Ddr. Huw John Hughes, am arwain y gwasanaeth, i Mrs. Helen Williams am gyfeilio. Diolch hefyd i swyddogion Capel Carmel, ac i Mr. Stephen Jones am ei

drefniadau parchus. Dymuna Vera, Gwyn a Nerys a’r teulu ddiolch yn fawr am bob arwydd o gydymdeimlad a charedigrwydd tuag atynt yn eu profedigaeth sydyn o golli Dylan, mab, brawd ac ewythr annwyl. Diolch arbennig i’r Parchg. Ddr. Huw John Hughes am ei wasanaeth tyner a gofalus, ac i’r organyddes, Mrs. Christine Edwards. Diolch hefyd am y rhoddion hael o £1,500.00 er budd Ward Moelwyn, Ysbyty Gwynedd, fel gwerthfawrogiad o’u gofal caredig o Dylan.

Diolch i Mr. Gareth Williams, yr ymgymwrwr am ei wasanaeth parchus, ac i Gaffi Coed y Brenin am y lluniaeth. Diolch yn fawr i bawb.

Clwb Gorffwysfan
Ar ddydd Mercher, 28 Awst, aeth yr aelodau ar wibdaith i Borthmadog a Phwllheli. Wedi galw ym Metws y Coed am goffi fe stopiodd y glaw ac fe gyrhaeddodd yr haul - a chafwyd diwrnod da. Cofiwch am y wibdaith nesaf i Lerpwl, ddydd Mercher, 25 Medi. Enwau ar y daflen yng Ngorffwysfan os gwelwch yn dda.

Cyfeillion Ysbyty Gwynedd
Nos Iau, 26 Medi, am 6.30yh, cynhelir Sioe Ffasiwn a lluniaeth yn Pringle’s, Llanfairpwll. Tocynnau yn £10.00 - gan Glenys Morgan, Wendy Jones, Dewi Morgan neu Joe Hughes. Elw’r noson tuag at waith y Cyfeillion. Diolch yn fawr i Jean a Margaret am drefnu’r noson.

Llinos Hughes, Ystad Coetmor ar ôl rhedeg Marathon Llundain i gasglu arian tuag at elusennau Tŷ Gobaith, Mind, Christie Cancer ac Awyr Las.

Sefydliad y Merched Carneddi
Yn ein cyfarfod ar Fedi 5ed, rhoddodd ein llywydd, Nicola, groeso cynnes i bawb ar ôl y toriad, gan obeithio fod pawb wedi cael seibiant bach yn rhywle yn ystod yr haf .

Ym mis Gorffennaf cafodd y Sefydliad wibdaith addysgiadol i Amgueddfa o’r enw Cae Dei, sydd wedi ei leoli yn ardal Dinbych, ac wedi ei seilio ar y cyfnod rhwng y 50 ar 60au. Cafodd pawb gyfle i hel atgofion o’r amser hwnnw yn eu bywydau. Lle diddorol iawn, ac angen mynd yno eto a chael mwy o amser i ymddiddori yn y pethau . Yr oedd pawb wedi mwynhau yn fawr iawn, ac i ddarfod y diwrnod cawsom fwyd ym Metws y Coed .

Llongyfarchwyd Fred a Bess ar ddathlu penblwydd Priodas Ddiemwnt (60) ar ddechrau Mis Awst, a hefyd Bess yn dathlu ei phenblwydd yn 80 oed ar 11 Awst. Y ddau wedi bod yn brysur iawn, ac yn diolch yn fawr i bawb am eu caredigrwydd ar y achlysuron yma .

Croesawyd Margaret Williams yn ôl atom wedi cyfnod yn yr ysbyty , yn dilyn codwm ddrwg.

‘Roedd Eirwen Williams wedi disgyn hefyd, ond y ddwy yn holliach erbyn hyn. Pwyll piau hi ferched !!

Darllenwyd cofnodion mis Gorffennaf gan Gwyneth ac fe aeth Nicola yn ei blaen i ddarllen cynnwys y llythyr misol , cyn rhoi croeso i’r gŵr gwadd am y noson sef, Dr. John Llywelyn Williams . Brodor o’r ardal yn rhoi sgwrs inni am ei fam a’i dad a’r teulu .

Yr oedd ei fam â chysylltiad mawr a’r Sefydliad. Bu yn ysgrifenyddes am flynyddoedd, gyda gwraig R. Williams Parry yn gadeirydd. John oedd yn rhedeg yn ôl a blaen rhwng y ddwy gyda negeseuon pan yn blentyn - felly mae yntau ynghlwm wrth y Sefydliad hefyd!! Cawsom hanes teulu ei dad a’i hen hen daid a arferai fyw yn Tŷ’n Tŵr . Rhoddodd gefndir o adeg y streic fawr yn 1900 hyd at 1903, a hefyd hanes y teulu Penrhyn yn ystod y streic. Noson ddiddorol iawn, a John yn gwneud y sgwrs yn ddoniol iawn. Diolchwyd iddo gan Alison, ac i’r merched am y baned a’r bisgedi . Enillydd y raffl oedd Ceri, yn rhoddedig gan Eirwen.

Contractwyr Trydanol

Jones & Whitehead Cyf

Swyddfa Gofrestredig
Penralla, Tregarth, Bangor, Gwynedd, LL57 4AU

Ffôn: 01248 601257
Ffacs: 01248 601982

E-bost: info@jonesandwhitehead.co.uk

JR SGAFFALDIAU Cyf. JR

SCAFFOLDING Ltd.

YR IARD, FFORDD STESION, BETHESDA,
GWYNEDD LL57 3NE
ebost: sales@jrscaffolding.co.uk

Ffôn/Ffacs:
01248 601754
07770 568743 (symudol)

Croesair Llais Ogwan

AR DRAWS

- 1 Ni cheir cân na sgwrs hebddo (4)
- 3 Mynydd uchel, e.e. Swistir (3)
- 7 A geir wedi closio at rywun (8)
- 8 Y rhedwr enwog o dŷ'r aderyn du (4)
- 9 Trafod a siarad yn gall (3,3,5)
- 10 Rhoi pwyslais ar air neu nodyn (6)
- 13 Llythrennau teip, fel pe bai'r gwynt wedi eu chwythu (6)
- 15 Bod yno (11)
- 19 Dere 'mlaen ! (4)
- 20 Golwg drist arno (5,3)
- 21 Dweud wrth flaidd am wneud sŵn, yng ngwlad D.Trump efallai (3)
- 22 Mynd heb ddim ac osgoi dryswch ar yr eira (4)

I LAWR

- 1 Mae un y dydd ac un Ebrill i weld yn tyfu'n y maes (5)
- 2 Mae prinder hwn yn y gwaed yn achosi Clefyd Siwgwr (7)
- 3 Swnio fel mynd i gyfeiriad nwy Seisnig, ond mae'n annymunol a ffaidd (5)
- 4 Llyfr enwog Elizabeth Watkin Jones i blant (1953) am ddau gorrach (3,1,3)
- 5 Bloedd i gymeradwyo, a gair i ffarwelio yn rhai ardaloedd (4)
- 6 Addunedu i gyfrannu (3,3)
- 11 Asio ac uno dau beth (7)
- 12 Nid dyn ar gopa'r Wyddfa, ond gŵr bonheddig o dras (6)
- 14 Pawb sy 'run fath â fo (2,5)
- 16 Ffilm (2002) am delynores o Fethesda o dras y sipsi (5)
- 17 Bod ag arswyd (4)
- 18 Anafu (5)

ATEBION CROESAIR GORFFENNAF/AWST 2019

AR DRAWS 1 Erys, 4 Craffu, 8 Trafferthu, 9 Stid, 10 Gwraidd, 11 Oergell, 12 Parhaol, 16 Talellu, 18 Chwilio, 20 Crwt, 21 Iraciaid/Iraniaid, 22 Genod, 23 Thema

I LAWR 2 Raffia, 3 Seryddwr, 4 Cludo, 5 Amserol, 6 Unigedd, 7 Brawd, 12 Plentyn, 13 Archwaeth, 14 Carreg, 15 Ffisig, 17 Uniad, 19 Idiom

Croeso'n ôl wedi seibiant yr haf. Yr unig gamgymeriadau a gafwyd oedd 'Parhaus' yn lle 'Parhaol' (12 Ar Draws), 'Amserus' yn lle 'Amserol' (5 i Lawr), 'Unaid' yn lle 'Uniad' (17 i Lawr) ac 'Arabiaid' yn hytrach nag 'Iraniaid' neu 'Iraciaid' (21 Ar Draws). Dyma'r rhai anfonodd atebion cywir i groesair Gorffennaf/Awst. Da iawn chi: John Huw Evans, Llanberis; J.R. ac M.A. Jones, Rachub; Doris Shaw, Bangor; Gill King, Mynydd Llandygai; Emrys Griffiths, Rhosgadfan;

	1		2					3		4	
					5		6				
7								8			
	9										
10	11				12		13		14		
	15		16				17			18	
19					20						
	21							22			

Dulcie Roberts, Elizabeth Buckley, Sian Beidas, Gareth Oliver, Rosemary Williams, Tregarth; Gwenda Roberts, Rhosmeirch; Dilys A. Pritchard-Jones, Abererch; David T. Hughes, Cyffordd Llandudno; Dilys Wyn Griffith, Abergele; Rhian Evans-Hill, Rhiwlas; Dafydd Evans, Penisarwaun; Gaynor Elis-Williams, Rita Bullock, Gwen Evans, Bethesda; Iona Williams, Llanddulas

Llongyfarchiadau i bawb anfonodd atebion cywir, ond yn arbennig i Dafydd Evans, Sycharth, 5 Bryn Eglwys, Penisarwaun, Gwynedd LL55 3HE am fod y cyntaf o'r het i dderbyn y wobr.

Atebion erbyn 4 Hydref fan bellaf i Croesair Medi, Bron Eryri, Garneddwen, Bethesda, Gwynedd, LL57 3PD".

Atebion erbyn 4 Hydref i 'Croesair Medi'
Bron Eryri, 12 Garneddwen, Bethesda LL57 3PD

Enw

Cyfeiriad

gair neu ddau

John Pritchard

ILDIO'R AWENAU

Wyddwn i ddim beth oedd ‘spads’ tan heddiw, ond un ohonyn nhw oedd Sonia Khan cyn iddi golli ei swydd ddiwedd Awst. Un o gynghorwyr arbennig neu ‘special advisers’ Sajid Javid, Canghellor y Trysorlys yn San Steffan, oedd hi cyn i Dominic Cummings, arch-spada Mr Johnson y Prif-weinidog, benderfynu ei diswyddo. Roedd hi’n cael ei hamau o fod mewn cysylltiad â phobl a oedd mewn cysylltiad â'r Cyn-ganghellor Philip Hammond! Fe'i diswyddwyd yn y fan a'r lle, a mynnodd yr arch-spada fod heddlu arfog yn ei thywys o Stryd Downing. Wyddai Javid ddim am y peth; ac mae'n bosibl fod yr un peth yn wir am Johnson. Yn ôl a adroddwyd, ymateb Cummings i gynghorwyr eraill wedi'r digwyddiad oedd, ‘Os na 'da chi'n hoffi'r ffordd 'dw i'n gneud petha, dyna'r drws!’ Mae'n bosibl mai'r un peth a ddywedai wrth y Canghellor a'r Prif-weinidog pe bydden nhw'n meiddio ei holi am y peth.

Dim ond 92,153 o aelodau'r Blaid Geidwadol a etholodd Brif Weinidog newydd gwledydd Prydain. Doedd hynny ond 0.13%

o'r boblogaeth. Ond nid dyna'r tristwch na'r ofn mwyaf o bell ffordd. Does neb wedi ethol Dominic Cummings, ac eto yn ei ddwylo fo y mae llawer iawn o'r grym a'r dylanwad o fewn Llywodraeth San Steffan. Yn enw pob rheswm, pam nad yw'r holl bobl a fu'n bytheirio ynghylch ‘y bobl anetholedig yn Ewrop’ yn poeni dim mai dyn nad etholodd neb mohono sy'n rheoli pethau yn Llundain? Mor rhwydd yr ildwyd yr awenau i bobl beryglus sy'n benderfynol o gael eu maen di-raen eu hunain i'r wal, er i hynny wneud llanast o'r adeilad. Mae angen gofal mawr cyn ildio'r awenau i eraill: dim ond ffŵl a fyddai'n rhoi gofal car neu dŷ neu fusnes i bobl na fedrai ymddiried yn llwyr ynddynt.

Mor rhyfeddol felly yw galwad Duw i ni ildio awenau ein bywydau i'w Fab Iesu Grist. Peth peryglus yw ildio'r awenau i bobl feidrol, ond nid i'r Iesu gan ei fod yn gwbl ddibynadwy a ffyddlon. Gallwn ildio iddo; gallwn ymddiried ynddo i'n harwain; gallwn wrando arno; gallwn ufuddhau iddo gan ei fod ym mhob peth yn bwriadu'r gorau i ni. Y mae ei holl orchmynion er ein lles. Nid yw hynny'n wir am lawer o'r penderfyniadau a wnawn ni: gallwn wneud dewisiadau annoeth sy'n gwneud drwg mawr i ni ein hunain. Yn ein dwylo ni ein hunain, gall yr awenau fod yn beryglus. Ond yn nwylo'r Iesu, mae'r awenau'n gwbl ddiogel am ei fod yn ein caru ac yn dymuno i ni bob bendith bosibl.

Nant Ffrancon

Cydymdeimlo

Cydymdeimlwn yn fawr iawn â Mr. Gwyn Morgan a'r teulu, Ty'n y Maes, yn eu profedigaeth o golli brawd ac ewythr annwyl, sef y diweddar Mr. Dylan Morgan o'r Gerlan.

Llwyddiant

Llongyfarchiadau i Mr. Elfed Jackson a'i ferch Becca, Braich Tŷ Du, ar eu llwyddiant yn y Sioe Fawr ym mis Gorffennaf.

Capel Nant y Benglog

Trefn y Gwasanaethau (am 2.00yp.)

Medi 22: Parchg. Dewi T. Morris.

Medi 29: Parchg. Cledwyn Williams.

Hydref 6: Parchg. Dafydd Lloyd Hughes.

Hydref 13: Mr. Owen Davies.

Hydref 20: Dim Pregethwr.

Hydref 27: Parchg. Gerwyn Roberts.

Croeso cynnes i bawb.

EGLWYS UNEDIG BETHESDA LLENWI'R CWPAN

Dewch am sgwrs a phaned.

Bob bore **dydd Iau** rhwng 10.00 o'r gloch a hanner dydd.

Cynnig Gofal Plant Cymru

Addysg gynnar a gofal

30 awr yr wythnos o addysg gynnar a gofal plant wedi'u hariannu gan y Llywodraeth i rieni cymwys sy'n gweithio ac sydd â phlant tair a phedair oed, a hynny am hyd at 48 wythnos y flwyddyn.

Am fwy o fanylion cysylltwch gyda Uned Gofal Plant Gwynedd a Môn

Tregarth

Olwen Hills (Anti Olwen),
44 Bro Syr Ifor, Tregarth
☎ 600192

Angharad Williams,
23 Ffordd Tanrhiw, Tregarth
☎ 601544

Priodas ddiemwnt

Ar 3 Awst 1959 priododd Fred a Bessie Buckley yng Nghapel Amana, Mynydd Llandygai, ac ar 3 Awst 2019 roedd y ddau yn dathlu 60 mlynedd o fywyd priodasol. Fe hoffai Fred a Bessie o Faes Ogwen ddiolch yn fawr iawn i'r holl deulu a ffrindiau am y cardiau, yr anrhegion a' galwadau ffôn a dderbyniwyd nhw.

Yn ychwanegol dathlodd Bessie ei phenblwydd yn 80 oed ar 11 Awst ac unwaith eto hoffai ddiolch o galon am yr holl anrhegion, y cardiau a'r dymuniadau da a dderbyniodd. Diolch arbennig i Dewi a Jan am y penwythnos bythgofiadwy.

Bobby Jones, Coed Hywel

Ar 15 Awst yn Ysbyty Gwynedd, bu farw Bobby Jones, Fferm Coed Hywel, Llandygai. Roedd Bobby yn ŵr ffyddlon i Rhianwen ac yn dad a thad yng nghyfraith i Tudor ac Olwen, Tegwen a Tim, Eleri a Pete a Meinir ac Arwel. Ac yn yr amlosgf Roedd hefyd yn daid ac y hen daid annwyl iawn. Bu ei angladd ar 22 Awst yng Nghapel Shiloh, Tregarth ac yn yr Amlogsgfa. Bydd colled fawr ar ei ôl a hoffai'r teulu ddiolch yn fawr iawn am bob arwydd o gydymdeimlad a charedigrwydd a amlygwyd tuag atynt yn eu profedigaeth. Hoffent ddiolch hefyd am y rhoddion hael a dderbyniwyd er cof amdano. Bydd y rhoddion yn cael eu rhannu rhwng ward Gofal y Galon yn Ysbyty Gwynedd a Hafan Menai.

Cydymdeimlad

Cydymdeimlwn â Richard a Jenny, teulu'r ddiweddar Ann Moses, gynt o 20 Ffordd Tanrhiw. Roedd Ann yn wraig i'r diweddar Selwyn Moses a bu ei hangladd yn yr Amlogsgfa ar 1 Awst.

Croeso

Estynnwn groeso i Dylan a Lucy o Ddwygyfylchi sy' wedi symud i

Priodas Fred a Bessie Buckley yn 1959

fyw yn 22 Ffordd Tanrhiw gyda'u dwy ferch fach.

Penblwydd

Llongyfarchiadau i Betty Morris, 41 Ffordd Tanrhiw ar dathlu penblwydd arbennig ym Mis Awst.

Diolch

Dymuna Helena a Hugh, Pen y Bronnydd, ddiolch i bawb am eu cefnogaeth ar ôl iddynt golli ŵyr, Rhys. Roedd yn fab i Tecwyn a Pat o Riwlas ac yn dad i Guto. Bu'r angladd yn yr Amlogsgfa ar 26 Gorffennaf.

Clwb Cant Carnifal Tregarth

Gorffennaf

- 20 Pauline Jones £20
- 16 Gerallt Williams £10
- 42 Betty Jones £5

Awst

- 35 Tudor Jones £15
- 11 Dorothy Schofield
- 34 Olwen Jones

Eglwys y Santes Fair

Gwasanaethau
Medi

- 22 Cymun Bendigaid 9.30 yb
- 29 Cymun Diolchgarwch 11.00 yb

Hydref

- 6 Dim Gwasanaeth - Ymuno â St. Tegai 11.00 y bore
- 13 Cymun Bendigaid 9.30

- 20 Boreol Weddi 11.00 yb
- 27 Cymun Bendigaid 9.30 yb

Cynhaliwyd te bach a chwis yn ystod mis Awst a chafodd pawb gryn hwyl gan godi arian ar yr un pryd. Estnnwn ei cydymdeimlad dwysaf at Linda a Richard, teulu'r ddiweddar Freda Jones. Roedd Freda wedi bod yn aelod ffyddlon a gweithgar iawn yn Eglwys y Gelli ac fe gynhaliwyd ei hangladd yn yr Eglwys o dan ofal y Parchg. J. Mathews.

Priodas

Llongyfarchiadau i Sarah Edwards a Kevin Scotson ar achlysur eu priodas.

Llongyfarchiadau

Llongyfarchiadau i bawb o'r ardal sydd wedi llwyddo yn eu arholiadau Ysgol a Choleg a phob dymuniad da i chi i'r dyfodol.

Arddangosfa yn Oriel Môn

Yn ystod Mis Awst bu arddangosfa hynod o boblogaidd o waith yr artist Pete Jones, Sling, Tregarth, yn Oriel Môn. Bu Pete yn gweithio am flynyddoedd yn Ysbyty Bryn y Neuadd, Llanfairfechan, ac mae ei waith fel artist yn deillio o'i brofiadau ymhlith y cleifion. Mae un o'i bortreadau wedi cael ei brynu gan y Llyfrgell Genedlaethol yn Aberystwyth a llongyfarchwn Pete am y gwaith oedd ar

furiau'r Oriel. Ardderchog iawn. Gobeithio y cawn gyfle yn y dyfodol agos i weld ei waith yn lleol yma yn Nyffryn Ogwen.

Profedigaeth

Bu amryw byd o golledion yn ystod yr wythnosau diweddar a dymunwn i chi i gyd fel teuluoedd bob cydymdeimlad ar adegau anodd fel hyn.

Ar Orffennaf 4, bu farw Owen Elias Owen, Bryn Meurig, Bethesda, cyn -lawfeddyg Ysbyty Môn ac Arfon ac yntau yn 96 mlwydd oed. Cydymdeimlwn gyda'i briod, plant a'i holl wyrion.

Daeth profedigaeth fawr i ran Helena a Hughie Hughes, Pen y Bronnydd, pan ddaeth y newyddion am eu hŵyr, Rhys Fraser Harris Hughes, fu farw yn 25 mlwydd oed, gynt o Clwt y Bont, Deiniolen. Roedd yn fab i Tecwyn a Pat, yn frawd i Sion ac yn dad i Guto Llyr. Cofion atoch i gyd fel teulu.

Bu farw Denise Lewis ar Orffennaf 16, o 66 Bro Syr Ifor yn Ysbyty Gwynedd. Cydymdeimlwn gyda'i phriod Alec, ei phlant Beverley a Mark a'i wyrion Osian, Leia ac Edric a gweddill y teulu.

Cydymdeimlwn gyda theulu Freda Catherine Jones, 1 Coed y Parc, fu farw yng Nghartref Ceris Newydd yn Nhreborth, Bangor, ar Orffennaf 18, a hithau'n 89 mlwydd oed. Roedd yn fam i Linda a Richard ac yn nain i Grant, Nia a Lauren ac yn hen nain i Jacob a Theo. Cofiwn amdani'n byw yn Erw Faen, Tregarth, am flynyddoedd.

Anfonwn ein cofion a'n cydymdeimlad gyda Meinir ac Arwel Edwards, Tir Tegla, Tregarth a'r holl deulu yn Coed Hywel, Llandygai. Bu farw

Tad Meinir, sef Robert Jones(Bobby), Bryn Awel, ar Awst 15 yn Ysbyty Gwynedd. Cofion at Rhianwen ei briod . ei blant Tudor, Tegwen, Eleri a Meinir.

Afon Ogwen ar y rhaglen ‘Heno’

Llongyfarchiadau i Morgan Jones, Henli, Pendinas , ar ei gyfweliad ar lan yr Afon Ogwen yng nghwmni Owain Tudur Jones, ar y rhaglen ‘Heno’. Siaradodd Morgan am y newid sydd wedi bod yn y blynyddoedd dwytha yn y sgota geir yn yr afon ac am y diffyg ieuenctid sydd

bellach yn pysgota yn yr afon. Ardderchog Morgan.

Priodas

Ar ddiwedd Awst bu priodas Hywyn Griffiths, mab Anwen a'r diweddar Tom Griffiths, Cysgod y Parc, Sling, gyda Rachel Dennis, o Borthaethwy a hynny ym Mhortmeirion. Llongyfarchiadau i chi eich dau. Maent yn byw yn Dwygyfylchi, Sir Conwy.

Capel Shiloh, Tregarth

Gwasanaethau am 5 o'r gloch oni nodir yn wahanol.

- Medi 15Cledwyn Williams, Bangor
- Medi 22Glyn Owen, Llanwnda
- Medi 29Dafydd Coetmor, Llanllechid
- Hydref 6Richard Gillion
- Hydref 13Oedfa Deulu y Diolchgarwch - Eric Jones, Bangor
- Hydref 14(Nos Lun) Gwasanaeth Diolchgarwch am 6 o'r gloch
- Hydref 20Gwynfor Williams, Caernarfon

Gwellhad buan i'n horganydd, Wynn Williams, Tyddyn Dicwm sydd i gael llawdriniaeth i'w glun yn Ysbyty Gobowen ym Mis Medi. Brysiwch wella Wynn.

Mae ein cyn-weinidog Gwynfor Williams, Caernarfon wedi cael llawdriniaeth ar ei glun yn ddiweddar ac anfonwn ein cofion ato.

Cydymdeimlo gyda aelod o Shiloh

Cydymdeimlwn gyda un o'r aelodau yn Shiloh, sef Olwen Jones, Coed Hywel a'r teulu yn

eu profedigaeth o golli tad yng nghyfraith, priod, tad , taid, hendaidd a brawd, sef Bobby Jones, Coed Hywel.

Llongyfarch ein hieuenctid

Braf iawn ydi cael llongyfarch amryw o ieuenctid y capel ar eu llwyddiant diweddar.

Llwyddodd Tomos Morris Jones yn ei arholiadau gradd ym Mhrifysgol Bangor a dymunwn yn dda iddo yn ei swydd newydd gyda 'Cwmni Da' yng Nghaernarfon.

Llongyfarchion i Gwenno Kervegant a lwyddodd yn ei arholiadau Gradd Hanes y Mhrifysgol Abertawe a phob dymuniad da wrth barhau gyda dy bwnc flwyddyn nesa.

Mae Esme Crowe o Sling wedi llwyddo yn ardderchog yn ei arholiadau Lefel A yn Ysgol Dyffryn Ogwen. Bydd yn awr yn astudio Busnes yn y Brifysgol yng Nghaerdydd. Llongyfarchiadau.

Llwyddodd Huw Morris Jones yn ardderchog yn ei arholiadau Lefel A yn Ysgol Tryfan, Bangor a bydd Huw rwan yn astudio Pensaerniaeth ym Mhrifysgol Lerpwl. Da iawn Huw.

Drws Agored

Bob bore Gwener mae drysau Shiloh ar agor i bawb a hoffai baned, sgwrs a chwmni rhwng 10 o'r gloch y bore tan 12 o'r gloch.

Merched y Wawr, Cangen Tregarth

Mae'r gangen wedi cychwyn ar flwyddyn arbennig iawn yn ei hanes sef dathlu pumdeg mlynedd o fodolaeth eleni. Mae digonedd o le i aelodau newydd ac mae croeso mawr i bawb a

hoffai ymaelodi i gyfarfod yn Shiloh ar y Llun cyntaf ym mhob mis am 7.30 o'r gloch.

Cafwyd cyfarfod cyntaf y tymor Nos Lun , Medi 2, dan lywyddiaeth Myfanwy Harper, Alison Carden yn ysgrifennydd ac Andrea Williams a Jên Margiad Temple Morris yn drysoryddion. Croesawyd pawb ac yn eu mysg Bessie Buckley oedd wedi methu dod i'r cyfarfodydd ers rhai misoedd oherwydd salwch. Dathlodd Bessie benblwydd arbennig iawn yn ddiweddar a dathliad ei phriodas Diamwnt hi a Fred.

Llongyfarchwyd Beti Morris a ddathlodd ei phenblwydd yn 90 oed ym Mis Awst. Braf iawn ei chael yn aelod o'r gangen.

Llongyfarchwyd yr ieuenctid ar eu llwyddiant mewn ysgol a choleg.

Braf iawn oedd cael llongyfarch Anwen a Linda- hogia y ddwy ohonynt wedi priodi yn ystod yr haf.

Cydymdeimlwyd gyda Meinir ac Olwen yn eu profedigaeth o golli tad a thad yng nghyfraith.

Cawsom gyfle yn ystod y noson i weld gwaith gweu a chrosio rhai o aelodau y Clwb gweu 'O res i Res' sy'n cael ei gynnal yng Nghlwb Rygbi Bethesda bob nos Iau am saith o'r gloch. Roedd eu gwaith llaw yn werth ei weld. Llongyfarchwyd Jên a Margaret ar eu gwaith celf godidog a baratowyd ar gyfer Pabell Merched y Wawr yn Sioe Llanellwedd eleni. Roedd y Collage a'r addurn blodau ar y thema 'Arfordir' yn ardderchog. Diolchwyd i bawb am ddod a'u gwaith llaw i bawb gael eu gweld.

Roedd y pwyllgor wedi paratoi gwledd ar ddiwedd y noson a diolchwyd i bawb am noson lwyddiannus iawn.

Bydd y gangen yn cyfarfod nesa yn Shiloh ar Hydref 7. Bydd y nopson yng ngofal Alan Pritchard a'i destun fydd 'Helpu Omwabini'. Croeso i bawb .

Manylion Cyswllt
Cynghorwyr Sir
Dyffryn Ogwen

Rachub, Carneddi, Gerlan, Braichmelyn
cynghorydd.paulrowlinson@gwynedd.llyw.cymru 01248 605365

Tregarth, Mynydd Llandygái
cynghorydd.dafydddown@gwynedd.llyw.cymru 01248 605523

Bethesda
cynghorydd.rheinaltpuw@gwynedd.llyw.cymru 07789 742092

Llanllechid, Talybont, Llandygái, Aber, Tyn-y-Maes
cynghorydd.dafyddmeurig@gwynedd.llyw.cymru 07765 400140

 @CynghorwyrDyffrynOgwen @PlaidCymruOgwen

C.L. JONES

Masnachwyr Coed a Nwyddau Adeiladu

Bethesda 01248 600045

Caernarfon 01286 676070

Llangefni 01248 751677

Cludiant am ddim yn lleol

Stoc helaeth ac amrywiol

Staff cyfeillgar a phroffesiynol

Popeth ar gyfer y diwydiant a D.I.Y

Mynytho 01758 730768

Llanrwst 01492 640794

Mae Arddangosfa Ceginau ac Ystafelloedd Ymolchi yn ein cangen yn Llangefni a Llanrwst

Cerbydau Penrhyn
CABIAU A BYSIAU MINI
Ffôn: (01248) 600072
Meysydd awyr ♦ Porthladdoedd Contractau
Contractwyr i Wasanaeth
Ambiwlans Gogledd Cymru

L. Sturrs
a'i feibion
sefydlwyd yn 1965
ADEILADWYR
Hen Iard Stesion,
Ffordd y Stesion, Bethesda
Ffôn: 600953
lsturrs@googlemail.com

Sefydlwyd1969

m.hughes
a'i fab
CONTRACTWYR TOI
Bryn Myfyr, Allt Pen y Bryn, Bethesda
☎ 600633
☎ (symudol) 07702 583765
Arbenigo mewn gwaith ffelt a pitsio.
Hefyd toeau llechi a gwaith yswiriant.
Gadewch i ni gynnis pris rhesymol am
waith diguro.

DAFYDD CADWALADR
Cynhyrchion Coedlannol
Coed Tân - Llwythi bach a mawr
Ysglodion pren i'r ardd
Ffensio a thorri coed
Asiant system gwresogi trwy losgi coed
01248 605207

Cynigir
GWERSI PIANO
gan
Gerwyn Llwyd, FVCM, LWCMD,
Cysyllter â: Bethesda 602901

Y Gerlan
Caren Brown Cilwern, 14 Ffordd
Gerlan, Bethesda
LL57 3ST ☎ 602509 / 07789 916166
carenelaine@hotmail.com
Heledd Selwyn, 2 Pen Clwt, Gerlan
LL57 3TJ
☎ 01248 208254 / 07880 702640 /
heledselwyn@hotmail.com

Priodas
Pob dymuniad da i Sion Doyle o Fferm Tyddyn Du a Nesta Doughty o Gaernarfon ar ddydd eu priodas Medi 14eg. Pob hapusrwydd i'r ddau gan mam (Karen Doyle) a'r teulu i gyd.

Llongyfarchiadau mawr i Megan Taylor Rose a Ben Eldon Ffordd Gerlan ar eu priodas diwedd mis Awst. Pob dymuniad da i chi.

Cydymdeimlo
Ar y 13eg o Orffennaf, bu farw David Roger Owen (Dafydd) yn 54 mlwydd oed. Roedd Dafydd yn byw ym Mhorthaethwy erbyn hyn ond magwyd ef yn Rallt Isaf. Mae ein cydymdeimlad yn fawr efo'i dad Dewi Owen Rallt Isaf ac Alison gwraig Dafydd. 'Rydym yn meddwl hefyd am ei frawd Tony a Sian Owen a'r teulu yn Ciltwillan, ei blant Meinir, Heather a Ryan, ei wŷr Elliot a'i fodryb Rhoda. Bydd bwlch mawr ar ei ôl. Dymuna'r teulu ddiolch i bawb am eu harwyddion o gydymdeimlad dros yr wythnosau diwethaf.

Pen-blwydd
Pen-blwydd hapus iawn i Ellen Gould Gwernydd a oedd yn 18 yn ddiweddar. Gobeithio dy fod wedi cael hwyl yn dathlu Ellen. Pob dymuniad da iti.

Awdur Ifanc
Cyhoeddwyd llyfr newydd yn ddiweddar - Byw yn fy Nghroen. Yn y gyfrol, ceir ymateb 12 person ifanc sydd wedi wynebu, neu sydd yn parhau i wynebu salwch, a hynny ym mlodau eu dyddiau. Yr ifancaf o'r cyfranwyr ydi Liwsi Mô Hoyland o Gwernydd sydd yn ceisio disgrifio sut brofiad ydi byw bywyd efo epilepsi. Bu'n ddigon dewr hefyd i eistedd ar banel yn yr eisteddfod lle cafodd ei holi am ei chyfraniad i'r llyfr. Da iawn chdi Liwsi - dwi'n siŵr y bydd llawer yn mwynhau darllen dy waith!

Diolch
Hoffai Marian a Mervyn Thomas a Gwenda a Brian Jones a'r teulu ddiolch i bawb am eu caredigrwydd, cefnogaeth a'u cydymdeimlad wedi iddynt golli eu mam, Myfanwy Jones Gwernydd (Anti Myf) yn ddiweddar. 'Roedd Anti Myf yn gymeriad

hoffus a phoblogaidd iawn yn ei chymuned a hyn yn amlwg iawn wrth i ni ffarwelio gyda hi ddiwedd mis Mehefin.

Llwyddiant Arholiadau
Llongyfarchiadau mawr i bawb gafodd eu canlyniadau TGAU a lefel A yn ddiweddar a phob lwc i chi beth bynnag da chi'n ddewis ei wneud nesaf - yn arbennig i'r rhai sydd yn symud i ffwrdd o adref am y tro cyntaf. Pob dymuniad da hefyd i'r plant sydd yn cychwyn ysgol newydd a hyd yn oed yn mynd i'r ysgol am y tro cyntaf.

Symud dramor
Mae Iago Davies, Tŷ Dŵr wedi symud i Leuven yng Ngwlad Belg am flwyddyn fel rhan o'i gwrs prifysgol. Bydd yn gweithio mewn ysgol ryngwladol ym Mrwsel yn ystod y cyfnod yma yn hyfforddi chwaraeon. Mae o wedi arwyddo i chwarae rygbi i Glwb Rygbi La Hulpe tra y bydd yno. Gobeithio cei di amser gwych yno.

Swydd newydd
Wedi 24 mlynedd yn Antur Waunfawr, mae Huw Davies, Tŷ Dŵr wedi cychwyn dwy swydd newydd. Bydd yn gweithio tridiau'r wythnos i brosiect Cyd Ynni fel Swyddog Datblygu a deuddydd efo Partneriaeth Ogwen fel Cydlynnydd Dyffryn Gwyrdd. Dwi'n siŵr y bydd bwlch mawr ar dy ôl yn Antur. Llongyfarchiadau iti Huw a phob lwc efo'r bennod nesaf yma'n dy yrfa.

Ysgoloriaeth Colin Jones i Gantorion Ifanc
Mae'n fwriad gan Gorws Colin Jones ddefnyddio'r arian sy'n weddill yng nghronfa'r côr i sefydlu 'Ysgoloriaeth' er cof am Colin. i gydnabod ei gyfraniad i gerddoriaeth yng Nghymru fel arweinydd corau meibion, hyfforddwr llais, a chyfeilydd. Dymuniad Colin ei hunan oedd i'r gystadleuaeth am yr ysgoloriaeth hon gael ei chynnal yn Eisteddfod Flynyddol Llanrwst.
Os bydd y cantorion a gafodd eu hyfforddi, yn unawdwyr neu gyn-aelodau'r corau y bu'n eu harwain, yn dymuno cyfrannu i'r gronfa'r ysgoloriaeth hon, yna dylid anfon yr arian at drysorydd y Corws, **Reg Jones, Penymaes. 5 James Park, Dyserth, Sir Ddinbych, LL18 6AG a'r sieciau'n dyladwy i 'Colin Jones Singers'.** Bydd y Gronfa'n cau ar Hydref 31. Diolch yn fawr.

Côr y Penrhyn

gan Derfel Roberts

Edrych ymlaen

Wedi blwyddyn hynod o brysur yn perfformio ar lwyfannau mawr a bach, gan gynnwys ymddangos ar raglenni teledu Cymraeg a Saesneg mae'r côr wedi ail afael yn yr ymarferion. Ymhlith uchelfannau ein perfformiadau roedd ymddangos ar lwyfannau yn y Palladium a Somerset House yn Llundain ac yn arbennig yng Ngŵyl Fawr Glastonbury yn brofiadau i'w trysori. Ond nid côr sy'n pwysu ar ei rwyfau yw Côr y Penrhyn ond un sy'n edrych ymlaen at sialensau newydd.

Y beirniaid yn clodfori a'r aelodau'n llawenhau

Cymerodd y côr ran yn Eisteddfod Genedlaethol Cymru, Llanrwst a dyma beth ddywedodd y beirniaid am ein perfformiad,

“Rhaglen ddiddorol gyda brawddeg cerddorol, sain cyfoethog a chanu cyhyrog, a chlod arbennig i'r baswyr.

Amrywiaeth deinameg effeithiol, a digon o liw yn eich mynegiant. Rydych yn cyfathrebu'n dda ac roedd y perfformiad yn llawn argyhoeddiad.”

Roedd derbyn canmoliaeth fel hyn yn dilyn wythnosau o ymarfer caled ynghanol prysurdeb galwadau i berfformio mewn gwahanol leoedd yn galondid mawr.

Dyma ddwedodd Aled Williams sy'n canu gyda'r bas 1af;

Mae'n glir fod y beirniaid wedi hoffi ein hymdrech a'n datganiad - fel yn amlwg y gwnaeth y gynulleidfa a gallwn ymfalchïo yn hynny! Bu'n fraint cael cystadlu ar y llwyfan a chefnogi'r Eisteddfod ac yn sicr cafwyd boddhâd a gwefr o'r achlysur. O sychder Glastonbury i fwd Llanrwst - 'rydan ni'n Gôr hyblyg a phrofiadol dros ben - a dyma gynnig diolch i'r rhai sydd yn ein hyfforddi a'n tywys i uchelfannau. Hir y pery'r frawdoliaeth! “

America

Mae'r aelodau'n edrych ymlaen at flwyddyn lwyddiannus arall

Y côr ar y llwyfan yn Glastonbury

gyda thaith i ddinas Philadelphia a thalaith Pennsylvania ar y rhaglen ar gyfer yr haf nesa'. Tystiolaeth yw hyn o boblogrwydd Côr y Penrhyn ymhlith trefnyddion Cymanfa Ganu Cymry Gogledd America a Chanada. Yn y dathliadau hynny, daw pobl o dras Cymreig o leoedd fel Califfornia a Chonnecticut ac o Kansas a Kentucky i un canolfan i ail gydio yn eu treftadaeth ac i brynu a gwerthu nwyddau'n ymwneud â Chymru.

Prosiect "Perthyn" gyda Castell Penrhyn

Mae Castell Penrhyn wedi derbyn nawdd gan y Cyngor Celfyddydau i wneud gwaith ymchwil i'r posibilrwydd o greu cyflwyniad gyda Côr y Penrhyn, a hynny yn y lle cyntaf, ar dir y castell. Bydd hwn yn gyflwyniad heriol i'r côr a bydd hefyd, gobeithio, yn agoriad llygad i'r gynulleidfa.

Mae Siwan Llynor wedi ei phenodi i wneud y gwaith ymchwil ar ran y côr ac mae hi wedi bod yn yr ymarferion ac wedi cael trafodaeth gyda nifer o'r

aelodau. Mae Siwan yn ogystal wedi bod yn siarad gyda rhai o haneswyr y fro a chafodd ffeithiau a syniadau newydd ganddynt

hwythau. Edrychwn ymlaen yn eiddgar at weld ffrwyth yr holl lafur sydd o'n blaenau.

Marw Cyn–Arweinyddes

Gyda thristwch y cyhoeddwn farwolaeth Mrs Margaret Owen o Fangor. Bu Margaret yn arwain y côr am rai blynyddoedd yn yr 80au a bu ei gŵr, y diweddar Athro John Owen, a fu farw ond ychydig wythnosau ynghynt, yn aelod amlwg o'r côr hefyd.

Roedd Margaret Owen yn gerddor o'i chorun i'w sawdl a chanddi glust eithriadol o sensitif i seiniau cerddorol. Bu hefyd yn athrawes piano llwyddiannus i nifer ac roedd hi'n mynnu bod ei disgyblion yn dysgu eu gwaith drwy ymarfer yn gyson a thrwy baratoi'n drwyadl at arholiadau. Enillodd Côr y Penrhyn y gystadleuaeth i gorau meibion dan 60 o aelodau yn Eisteddfod Genedlaethol Caernarfon o dan ei harweinyddiaeth.

Estynnwn ein cydymdeimlad cywiraf i'r holl deulu.

Modurdy Central

M.O.T. ar gael
Hefyd
Trwsio a Gwasanaeth
Ar Allt Pen-y-bryn, Bethesda
☎601031

Wärme HEATING

DOSBARTHWYR LLEOL AR GYFER
GWRESOGYDDION STORIO
EFFEITHLON O'R ALMAEN

YN EFFEITHLON O RAN YNNI | DYLUNIAD MAIN | GWARANT 30 MLYNEDD

RHEIDDIADURON TRYDAN

Y datrysiad perffaith i gymryd lle eich hen reiddiaduron storio neu system wresogi

- Gwresogi yn sydyn
- Rhaglennu 24/7
- Perfformiad uchel a Glân
- Rheoli pob ystafell yn annibynnol
- Yn gydnaws ag Economy 7
- Dim costau gwasanaethu a chynnal a chadw
- Yn cydymffurfio â Lot20
- Wedi eu gosod gan Osodwyr NICEIC Cymeradwyedig

RHATCH NAG OLEW AC LPG

CYNNIG Y **GWANWYN - 10%**
I FFWRDD WRTH NODI **PAPUR BRO**

ER MWYN TREFNU EICH AROLWG RHAD AC
AM DDIM FFONIWCH OS GWELWCH YN DDA

01248 371 730 | 07845 034 622 | www.warmeheating.co.uk

Pwy Sy'n Cofio Ddoe?

© Dr J. Elwyn Hughes

Y ‘Rose Queen Festival’ a gynhaliwyd ddydd Sadwrn, Mehefin 18, 1955, sydd gen i dan sylw y tro hwn, a’r Rhaglen bedair tudalen unwaith eto yn gyfan gwbl ddi-Gymraeg. Llywydd yr Ŵyl, a drefnwyd gan y *Bethesda & District Publicity Association* oedd *Lady Janet Douglas Pennant*, gyda Mrs Olwen Hughes yn Gadeirydd, Mr Alf H. Davies (y Douglas Arms) yn Is-Gadeirydd; Miss Blodwen Parry yn Drysorydd, a Mr D. R. Roberts (a gadwai Siop Tan-y-Graig ar y Stryd Fawr) yn Ysgrifennydd. Dyna’r Swyddogion a grybwyllais yn f’ysgrif ddiwethaf ar Garnifál 1953 ond roedd dau arall yn rhestr 1955, sef Mr Gwynsul Williams (*Pianist*) a’r *Compère*, y Parchedig D. T. Davies (Ficar Eglwys Glanogwen).

Does dim sôn yn y Rhaglen am *Carnival Dance* na *Sports* na’r cystadlaethau arferol fel yn Rhaglen 1953 (er ei bod yn eithaf tebygol y gallent fod wedi cael eu cynnal, wrth gwrs). Eir yn syth ymlaen i nodi:

At 1p.m. prompt *The Queen Elect and her Court*, *The Fairy Queen*, will leave *Llandegai Village*

Ac yna:

At 1.30 p.m. *The Queen Elect and her Court* will move along *High Street* with previous *Queens* to the *Ogwen Cinema*. Doors will be open at 1.15 p.m.’ ... Doors will be open at 1.15 p.m.

Pris mynediad, drwy raglen, i

seremoni coroni’r Frenhines yn yr Ogwen Cinema (a agorwyd, gyda llaw, ym mis Hydref 1952) oedd 1/-.

A phwy oedd y Frenhines ifanc y flwyddyn honno, tybed – 1955? Neb llai na Helen Wyn Jones, a ddaeth yn enwog yng nghanol y 1970au pan ddaeth yn gyntaf sawl gwaith yn olynol ar raglen boblogaidd Hughie Green, sef ‘Opportunity Knocks’. Arweiniodd ei llwyddiant at rannu llwyfan gydag artistiaid enwog y dydd fel Les Dawson, Craig Douglas, Charlie Drake, Marti Caine, ac eraill. Ar ôl byw yn Seland Newydd am ddegawd, ‘teg edrych tuag adref’ fu hi yn hanes Helen ac mae wedi ymgartrefu ers tro bellach ym Mro Derfel, Tregarth – ac yn dal i ganu! Ond dyma lun y Frenhines Helen ym 1955

Helen Wyn yng ngwisg Brenhines
Carnifal 1955

Yn ôl at awr fawr Helen yn Nyffryn Ogwen! Ar drydedd dudalen y Rhaglen, ceir y ‘Grand Assembly’

1. *Herald*
2. *Queen Nesta Wyn Jones and her Court*

3. *Fairy Queen Patricia Thomas and her Court*
4. *Ex Rose Queens of Bethesda*
5. *Visiting Queens*
6. *Queen Elect Helen Wyn Jones and her Court*
7. *Fairy Queen Ann Bowen Jones and her Court*
8. *The Crowning Ceremony*
9. *Speech by Queen Nesta Wyn Jones*
10. *Presentation*
11. *Speech by Queen Helen Wyn Jones*
12. *Fairy Queen and her Court – Song and Dance*

Yn dilyn y seremoni, nodir yn y Rhaglen:

At 3.30 the *Parade* will proceed along *High Street*, *Adwy’r Nant and Pant Glas ... The Parade* will be headed by the *Llanrug Silver Prize Band*

Nodir wedyn mai’r *Herald* oedd Ieuan Henri Jones, y *Crown Bearer* oedd Richard Lloyd Jones a’r *Cushion Bearer* oedd Emyr

Wyn Hughes; y *Train Bearers* oedd Noel Glynne Thomas, Gareth W. Griffith, Richard Bowen Jones ac Edward Thomas; yr *Attendants* oedd Dilys Margaret Pritchard, Gwen Trefor Evans, Helen Williams, Carys Hughes a Thelma Williams.

Yna y *Fairy Queen Elect* (sef Ann Bowen Jones) a’i Thylwyth Teg, sef Marlyn Avis Owen, Nerys Jones, Margaret Evelyn Thomes, Rhian Wyn Lewis, a Glenys Jean Parry. Rita Audrey Williams a Catherine Griffiths oedd y *Petal Throwers* ond ni sonnir y tro hwn am y *Banner Bearer*.

Mae’n amlwg i’r cyfan ddod i ben ym 1955, fel yn y blynyddoedd blaenorol, drwy ganu ‘Hen Wlad Fy Nhadau ... God Save The Queen’.

Roedd dwy hysbyseb yn llenwi’r dudalen olaf. Un oedd ‘Baxter’s Studios ... Official Photographers to Queen Helen ...’ a’r ail oedd ‘James Williams, Fish Fruit and Poultry, Ogwen Stores (sef Mabinogion heddiw).

STEPHEN JONES
TREFNWR
ANGLADDAU CYF

PEN Y BRYN BETHESDA
GWASANAETH PERSONOL
PEDAIR AWR AR HUGAIN
CAPEL GORFFWYS

BETHESDA • 01248 600455 • 07770265976
Ebost: stephenjonesfuneraldirectors@outlook.com

Ogwen
Adferiad Corfforol
Physical Rehabilitation

Proffesiynol, diogel a chyfrinachol
LLEDDFU POEN Cefn, cyhyrau, esgyrn,
cymalau, a thensiwn cur pen

Eli Lichtenstein
☎ 07743373895 ✉ Ogwen.Physical.Rehab@gmail.com

MODURON PANDY Cyf.

MOT Diesel a Chatalydd
Atgyweirio MOT
Gwasanaethu Cerbydau
Cydbwyso Teiars
Batris
Tracio

01248 600619
moduronpandy@yahoo.com
www.moduronpandymotors.co.uk

CAR CARE
CENTRE

Tregarth, Bangor,
Gwynedd LL57 4AY

Beth sy'n digwydd yn y Dyffryn?

- 2019**
Medi
21 Cefnfaes – Eglwys Sant Tegai, Llandygai.
27 Festri Jerusalem – Cefnogaeth Cancr McMillan.
28 Cefnfaes – Plaid Cymru.

- Hydref**
05 Cefnfaes – Eglwys Crist Glanogwen.
12 Cefnfaes – Caban Gerlan.
19 Cefnfaes – Eisteddfod Dyffryn Ogwen.
26 Cefnfaes – Eglwys St. Cedol, Pentir.

- Tachwedd**
02 Cefnfaes – Clwb Camera.
09 Festri Jerusalem – Gofal Dementia
16 Cefnfaes – Gorffwysfan.
23 Cefnfaes – Neuadd Talgai.
30 Cefnfaes – Plaid Lafur.

- Rhagfyr**
07 Cefnfaes – Ysgol Sul Jerusalem.
14 Cefnfaes – Cwmni Drama'r Llechen Las.

- 2020**
Ebrill
18 – Cefnfaes – Cymdeithas Jerusalem.

Pwysig
Os yn trefnu Bore Coffi yn ardal Bethesda, bydd y rhestr uchod yn gymorth i chi ddewis dyddiad gwag. Gallwch wedyn gynnwys eich dyddiad chi ar y rhestr hon. Bydd yn cael ei diweddarau ac yn ymddangos pob mis. Anfonwch y manylion at Neville Hughes (600853).

Sioe Amaethyddol Dyffryn Ogwen

CYFARFOD BLYNYDDOL

Canolfan Cefnfaes
Nos Fawrth,15 Hydref
am 7.30
Croeso cynnes i bawb

CANOLFAN CEFNFAES

GYRFA CHWIST
MEDI 24
HYDREF 8, 22 A 29
am 7:00 o'r gloch. Croeso i bawb

CANOLFAN CEFNFAES

BORE COFFI EGLWYS SANT TEGAI
SADWRN, 21 MEDI
10.00 – 12.00

FESTRI JERUSALEM

BORE COFFI
GWENER, 27 MEDI
10.00 – 12.00
TOCYNNAU: £1.00
ELW: CEFNOGAETH CANCR MCMILLAN

Cymdeithas Jerusalem

Cyfarfod cyntaf y tymor yn Festri Jerusalem

Nos Iau, 10 Hydref am 7 o'r gloch

Sgwrs gan Mr. Mike Griffiths am ei waith gyda'r NSPCC a'r SAMARIAID

Marchnad Ogwen

Hydref 12fed
Neuadd Ogwen, 9.30am - 1.00pm

Tachwedd 9fed
Neuadd Ogwen, 9.30am - 1.00pm

Tachwedd 20fed
Neuadd Ogwen, 5.0pm - 8.00pm
Bwydydd, Creffttau, Lleol

www.marchnadogwen.co.uk
Facebook

I hysbysebu yn **Llais Ogwan,**
Neville Hughes 600853

CANOLFAN CEFNFAES

BORE COFFI PLAID CYMRU
SADWRN, 28 MEDI
10.00 – 12.00

CANOLFAN CEFNFAES

BORE COFFI EGLWYS CRIST GLANOOGWEN
SADWRN, 5 HYDREF
10.00 – 12.00

CANOLFAN CEFNFAES

BORE COFFI CABAN GERLAN
SADWRN, 12 HYDREF
10.00 – 12.00

CANOLFAN CEFNFAES

BORE COFFI EISTEDDFOD DYFFRYN OGWEN
SADWRN, 19 HYDREF
10.00 – 12.00

Neuadd Bentref Rhiwlas DARLITHOEDD HANES

10fed Hydref am 7.00pm
gan Cadi Iolen,
AMGUEDDFA LECHI CYMRU
'Cofio Cau Chwarel Dinorwig 1969'

29ain Hydref am 7.00pm
gan Richard Ninnes,
CYFOETH NATURIOL CYMRU
'Chwalu'r Chwedlau am Camp, Safle RAF yr Ail Ryfel Byd'

(dalier sylw: Saesneg fydd cyfrwng y ddarlith)

Mynediad i'r darlithoedd: £3.00

YSGOLDY CARMEL
LLANLLECHID

TE BACH

Pnawn Llun, 23 Medi
2.30 - 4.00yp
Croeso i bawb

YSGOLDY CARMEL
LLANLLECHID

Clwb Gwau

Pnawn Llun, 2.00 - 4.00
(bob yn ail ddydd Llun
o'r 2 Medi ymlaen.)
Croeso i unrhyw un
ymuno â ni o'r newydd.

Clwb Camera
Dyffryn Ogwen

Croeso Cynnes i Bawb
Lleoliad:
Canolfan Cefnfaes, Bethesda
7.15yh - 9.30yh

RHAGLEN MEDI - HYDREF 2019
18 Medi Byd Natur - 'Bywyd gwyllt
Mynydd Hiraethog'
- Alun Williams, Llanelwy
2 Hydref 'Pobl India' -
Ian O'Neil, Blaenau Ffestiniog
16 Hydref 'Delweddau' -
Ronnie Williams LRPS

Gweler gwefan y clwb am ragor o
wybodaeth a lluniau gan aelodau:
www.dyffrynogwencamera.co.uk

NEUADD OGWEN

Dydd Sadwrn, 21 Medi
Sul, 22 Medi

Ara Deg 19:

GRUFF RHYS,
MUZI, BILL RYDER-JONES

CHWILAIR

A	A	W	E	N	L	L	I	F	H	R	I	E	J	L	C	M	B	V	B
H	X	J	U	I	E	S	V	S	H	E	I	M	G	V	H	M	D	W	H
U	Z	M	X	V	A	I	D	D	N	A	P	A	U	Q	U	S	O	F	R
S	P	Y	Q	Z	G	R	R	H	C	U	M	W	N	O	Y	R	I	A	S
I	Z	U	T	N	F	D	A	W	X	U	P	W	R	H	C	Q	B	H	W
W	E	H	O	Y	E	L	E	E	E	G	E	O	M	H	E	L	P	T	T
A	C	B	B	C	U	S	U	U	J	N	P	L	T	M	E	I	V	V	D
N	C	B	B	N	F	R	T	F	O	G	J	V	I	D	I	R	R	X	I
M	H	T	T	O	S	K	O	A	P	W	R	C	D	M	K	C	B	O	R
C	X	V	R	Y	H	S	T	M	R	E	F	Y	Y	J	D	Z	H	B	C
W	O	S	C	R	A	I	X	N	I	L	N	X	J	J	M	B	W	T	E
X	M	D	X	K	F	U	P	C	N	Q	Y	O	I	L	F	E	R	Z	Q
R	O	C	T	D	G	W	R	Y	S	L	Z	E	B	E	A	J	K	J	C
L	N	L	R	R	V	U	W	N	O	G	J	P	W	P	G	S	O	W	J
J	Q	U	U	L	D	R	A	F	S	V	T	W	X	E	U	G	H	S	L
Z	E	L	A	U	E	N	F	X	N	I	G	W	T	Z	H	K	V	A	G
B	F	N	T	A	Y	K	A	O	D	E	S	I	K	O	G	D	H	B	S
F	I	U	C	C	R	O	E	X	B	A	G	X	R	A	E	E	K	K	D
A	N	T	O	G	W	H	B	M	B	J	R	F	U	N	K	B	Z	E	B
B	C	U	Y	C	R	F	T	Z	M	A	P	U	X	N	R	Z	T	S	X

Enwau

Yn y chwilair mis yma mae ENW CHWECH O FECHGYN A CHWE GENETH i'w darganfod, nid wyf wedi rhoi cliw y mis yma gan mae enwau pobl ydynt. A oes modd i chwi ddod o hyd iddynt? (Mae LL, CH, DD, TH, acyb yn un llythyren yn y Gymraeg, ond i bwrpas y chwilair dangosir hwynt fel dwy lythyren ar wahân).

Atebion gydag enw a chyfeiriad i Andre Lomozik, Zakopane, 7 Rhos y coed, Bethesda, Bangor, Gwynedd, LL57 3NW, erbyn Medi 30 . Bydd gwobr o £10 i'r enw cyntaf allan o'r het. Os na fydd unrhyw un wedi canfod y deuddeg, yna'r rhif agosaf fydd yn cael y wobr.

Dim cymaint a hynny wedi cael yr atebion i Chwilair Gorffennaf yn iawn. Llawer iawn wedi cael hyd i OIL neu BAR a MAP, ond nid oeddwn wedi rhoi rhain yn y Chwilair. Gobeithio cewch well hwyl ar ddarganfod enwau yn y Chwilair mis yma. **Dyma atebion Gorffennaf :-** Brêc; Cadwyn yrru; Cloch; Cynr Beic; Ffram; Gêrs; Lamp; Olwynion;

Padl; Pwmp; Sêt; Teiars. **Dyma enwau'r rhai a gafodd yr ateb cywir:-** Gwenda Bowen, Gerlan; Elizabeth Buckley, Tregarth; Mair Jones, Ffordd Bangor; Marilyn Jones, Glanffrydlas; Doris Shaw, Bangor; Emrys Griffiths, Rhosgadfan; Gwenda Roberts, Rhosmeirch. **Enillydd Gorffennaf oedd:-** Emrys Griffiths, 5 Llwyn, Rhosgadfan, Caernarfon, LL54 7HN.

Elwyn Jones & Co

hefyd yn masnachu fel
Parry Davies Clwyd-Jones & Lloyd LLP

- Cyfreithwyr -

123 Stryd Fawr
Bangor
Gwynedd
(01248) 370224

Ar gyfer eich holl anghenion cyfreithiol
Gwasanaeth dwyieithog personol a chyfeillgar

Swyddfeydd eraill:

Llangefni
(01248) 723106

Porthaethwy
(01248) 719517

Benllech
(01248) 852782

Caernarfon
(01248) 673616

Pwllheli
(01758) 703000

Gwirfoddoli yn Siop Ogwen

Siop gymunedol yw Siop Ogwen sy'n cael ei staffio yn bennaf gan griw bychan o wirfoddolwyr ffyddlon a gweithgar. Mae nifer y gwirfoddolwyr wedi gostwng yn ddiweddar sy'n golygu ein bod yn ystyried lleihau ein oriau agor. Nid yw hyn yn ddelfrydol a hoffem wneud galwad agored arall am wirfoddolwyr newydd. Mae dros hanner ein gwirfoddolwyr yn ddysgwyr ac rydym yn croesawu dysgwyr y Gymraeg i wirfoddoli efo ni.

Un o'n gwirfoddolwyr triw dros y 4 mlynedd ddiwethaf oedd Sue Hopkins o Wern Bach, Llanllechid. Mae Sue wedi dysgu Cymraeg yn wych a bu'r sesiynau gwirfoddoli yn y Siop yn help iddi fagu hyder yn ei Chymraeg. Hoffem ddiolch o galon i Sue am ei chefnogaeth dros y blynyddoedd a dymuno'n dda iddi yn y dyfodol.

Diolch am bopeth Sue!

Os hoffech chi wirfoddoli ambell shift yn Siop Ogwen, mae croeso mawr i chi gysylltu â ni trwy ebostio siop@ogwen.org neu ffonio 01248 602131.

#Gwirfoddoli #SiopOgwen

Pentir

Cynrig a Carys Hughes,
Rallt Uchaf, Pentir,
LL57 4YB. ☎ 01248 601318
E-bost: carys16@hotmail.com

- Eglwys St. Cedol, Pentir**
Clwb 100 Mis Gorffennaf 2019
1af	Rhif 35	Margaret Williams
Rhiwen
2ail	Rhif 47	Ian Williams
Rhiwlas
3ydd	Rhif 65	Pamela Crocombe smith
Tregarth
- Clwb 100 Mis Awst 2019*
1af	Rhif 24	Nia Roberts
Rhiwlas
2ail	Rhif 43	Ann Illsley
Pentir
3ydd	Rhif 17	E Valerie Amos
Bethesda

Cyfarchion
Hoffem anfon ein cyfarchion am wellhad buan i David Emlyn Williams, ein Warden, sydd ddim wedi bod yn dda ei iechyd yn ddiweddar. Brysiwch wella Dafydd.

Cofion
Anfonwn ein cofion at Mai Williams, Margaret Griffith, Bill Perry a Vic Bradley, rydym yn meddwl amdanoch. Cofion cynnes i chi oll.

Priodas
Llongyfarchiadau i Iona a Dewi ar achlysur eu priodas dydd Sadwrn 6 Gorffennaf yn Eglwys St. Cedol. Maen't wedi ymgartrefu yn Seion. Llongyfarchiadau mawr i chi'ch dau.

Diolchiadau
Fel Eglwys hoffem ddiolch i drigolion y Fro a fynychodd ein gwaithgareddau dros fisoedd yr Haf. Diolch yn fawr am eich cefnogaeth,

Ffair Grefftau
Dydd Sadwrn 18 Tachwedd yn Neuadd Bentreff Rhiwlas, bydd Eglwys St. Cedol yn cynnal Ffair Grefftau Nadolig, Os hoffech gael stondin yn y Ffair i werthu eich crefftau am £10 y bwrdd, cysylltwch â Nia a'r 07719918686.

Bore Coffi
bydd Eglwys St.Cedol yn cynnal Bore Coffi yng Nghanolfan Cefnfaes, bore Sadwrn 26 Hydref rhwng 10yb a 12yb. Mae croeso cynnes i bawb.

- Gwasanaethau'r Sul**
Mae'r gwasanaethu am 9.45yb
22.9.19	Boreol Weddi
29.9.19	Cymun Bendigaid
6.10.19	Cymun Bendigaid - Diolchgarwch
13.10.19	Boreol Weddi
20.10.19	Cymun Bendigaid
27.10.19	Boreol Weddi

Mae croeso cynnes i chwi ymuno â ni yn y gwasanaethau.

Cyfarchion
Rydym yn falch o glywed bod Wyn Griffiths, Bryn Glas wedi gwella ar ôl cyfnod o salwch. Braff oedd gweld y Land Rover gwyn yn teithio lonydd yr ardal unwaith eto. Dymuna Wyn a Mair ddiolch i gymdogion a ffrindiau am eu consyrn a'u dymuniadau da.

Taith Gerdded
Cynhaliwyd taith gerdded i lawr Lôn Plas dan arweiniad Cynrig ym mis Gorffennaf ar noson hynod o braff. Daeth criw da iawn ynghyd er mwyn ymweld â'r safleoedd hynny yn Rhiwlas a Phentir oedd gyda chyswllt â theulu'r Williamsiaid, perchnogion Plas Pentir.

Cawsom ymweld â gardd y plas, olion y plasty, y getws ynghyd â gweld cofebion i'r teulu tu mewn i Eglwys Sant Cedol a cherrig beddi'r perchnogion olaf yn y fynwent.

Roedd y teulu yn berchnogion ar dŷ tafarn ar sgwâr Pentir. Bu i'r dafarn gael ei chau yn ystod ymgyrch dirwestol tua 1884. Yn ystod cyfnod y porthmyn, gelwid y dafarn yn 'Nag's Head' ond newidiwyd yr enw i 'Pentir Arms' yn nes ymlaen. Eto, yn lleol, 'Tŷ Ucha' oedd yr enw gyda'r fantais ei bod yn cau hanner awr yn hwyrach na'r dafarn dros y ffordd!

Ar noson mor boeth 'roeddem yn ffodus bod drysau Tafarn Y Faenol ar agor, torrwyd sawl syched a rhannwyd atgofion o'r ardal a'i chymeriadau.

Y Wiwer Goch yn ôl!
Mae'r coed cyll ar hyd Lôn Rallt yn llawn cnau eleni, mwy na welwyd ers sawl blwyddyn. Tybed ai difa'r wiwer lwyd yn yr ardal sydd yn gyfrifol? Gwelwyd y wiwer goch olaf yn yr ardal ger y Ficerdy tua chychwyn yr 80au ond bu iddi gael ei disodli gan y wiwer lwyd. Mae'r wiwer gynhenid bellach wedi ei gweld yn y goedwig ar lethr Moelyci ac edrychir ymlaen at gael adroddiad o'i phresenoldeb ym Mhentir, os nad yw yma'n barod. Byddem yn falch o dderbyn adroddiadau.

Llandygái

Iona Wyn Jones, Dyma Fo, 16 Pentref, Llandygái, Bangor LL57 4HU
☎ 01248 354280
Eirlys Edwards, Sŵn y Coed, 23 Pentref Llandygái, Bangor LL57 4HU
☎ 01248 351633

Sefydliad y merched yn Llandygái yn dod i ben

Ym Mis Mehefin dathlodd y gangen ei phenblwydd yn gant oed. Cawsom barti bach i ddathlu'r achlysur gan wahodd swyddogion o Gaernarfon ac aelodau o'r Carneddi a Llanfairfechan.

Yn drist iawn, cau fu hanes y gangen wedyn gyda salwch a marwolaeth aelodau da a gweithgar ymhlith yr achosion fu'n gyfrifol am hynny. Llanwodd rhai aelodau eraill y swyddi allweddol dros dro, a diolch o galon iddynt am hynny ond yn y diwedd nid oedd yn bosib' llenwi'r swyddi hynny'n barhaol.

Bu cangen Llandygái yn un llwyddiannus a phrysur dros y blynyddoedd a dysgodd sawl aelod grefftau a sgiliau gwerthfawr fel gwnïo,

garddio, coginio a llawer o bethau eraill. Bydd yn chwith i lawer heb y gangen ond yn anffodus dyna hanes llawer o sefydliadau y dyddiau hyn ond wedi dweud hynny, rhaid diolch am yr hyn a gafwyd.

Priodas Aur

Dathlodd Ian a Daphne Russel, Bwthyn Ceinos eu Priodas Aura r Awst 18 gyda paharti yn eu gardd i 50 o bobl. Llongyfarchiadau gan yr holl bentrefwyr.

Ysbyty

Mae Miss Mary Mary Robertson, Fern Cottage yn Ysbyty Gwynedd ar hyn o bryd a dymunwn yn dda iddi. Ni fu'n dda ei hiechyd ers peth amser bellach.

Cydymdeimlo â dau deulu

Mrs Dorothy Proudley Williams
Bu farw Mrs Dorothy Proudley Williams ddechrau Mis Awst. Derbyniodd ofal da iawn ym Mhlas Hedd am y bedair blynedd ddiwethaf. Symudodd Mrs Williams i'r pentref yn Neuadd Talgae 1985 gyda'i diweddar wr, Arthur. Bu hi'n weithgar iawn

yn y gymuned a'r ardal gan weithio yn y gymdeithas "Paned a Sgwrs" yn Neuadd Talgae. Roedd Mrs Williams yn uchel iawn ei pharch a chydymdeimlwn yn ddwys â'r holl deulu.

Y diweddar David Lewis

Bu farw David yn ddiweddar yn dilyn salwch cas. Bu'n byw yn Llandygái cyn symud i Lanfairfechan ac rydym yn cydymdeimlo'n ddwys gyda'i deulu yntau.

Llwyddiant

Llongyfarchiadau i bobl ifanc yr ardal ar eu llwyddiant mewn arholiadau. Mae Angus Coyne Grell, Bod Eilian, wedi graddio yng Nghaergrawnt ac mae'n mynd ymlaen i wneud gradd PhD.

Llwyddodd Esther Goa i wneud yn dda yn ei harholiadau TGAU ac mae blwyddyn bwysig o'i blaen ym Mlwyddyn 6.

Gwella cyflwr y ffyrdd

Mae'r pentrefwyr yn falch bod y Cyngor wedi rhoi wyneb newydd ar lonydd y pentref ac yn teimlo bod y lle wedi twtio'n arw.

Buddsoddiad pwysig i blant a babanod Dyffryn Ogwen

Bydd plant a disgyblion ardal Dyffryn Ogwen yn cael symud i adeilad pwrpasol newydd sbon yn yr hydref wedi i storm y llynedd chwalu to un o'r hen gabannau oedd yn gartref i Gylch Meithrin a Chlwb Plant Llanllechid.

"Rydym yn ymfalchïo yn y ffaith bod Cyngor Gwynedd wedi llwyddo i gael grant cyfalaf gan Llywodraeth Cymru am £295,000 i brynu caban newydd sbon pwrpasol i'w osod ar safle Ysgol Llanllechid," eglura'r Cyngorydd Sir Plaid Cymru dros yr ardal, **Paul Rowlinson**.

"Difrodwyd to un o hen gabannau mewn storm cyn y Nadolig llynedd ac ers hynny mae'r plant a'r staff yn mwynhau eu sesiynau dysgu, chwarae a gofal o fewn y caban arall.

Gwnaed cais ariannol am arian cyfalaf y 'Cynnig Gofal Plant' gan Llywodraeth Cymru i fuddsoddi £295,000 yn lleol i osod caban newydd

ar y safle. Yn dilyn proses caffael, y gobaith yw y bydd y gwaith o osod caban newydd yn dechrau yn Ysgol Llanllechid yn ystod gwyliâu'r haf eleni.

Bydd y Caban yn cael ei leoli ar safle newydd ar dir yr ysgol fel na fydd yn amharu ar y ddarpariaeth meithrin, gofal plant, na'r ysgol yn ystod y broses o gyflwyno'r caban newydd ar y safle.

Yn ôl y Cyngorydd Paul Rowlinson: "Mae'n wych bod Llanllechid yn derbyn buddsoddiad mor fawr, buddsoddiad wnaiff wahaniaeth go iawn i'r gymuned leol. Mae safon gofal plant yn hollbwysig i ni, yn ogystal â darparu addysg feithrin gynnar trwy gyfrwng y Gymraeg yn yr ardal.

"O'r diwedd, bydd gan y plant, y staff a'u teuluoedd adeilad o safon er mwyn parhau eu gwaith o hybu a hyrwyddo dysgu trwy chwarae a chymdeithasu yn y blynyddoedd cynnar trwy

gyfrwng y Gymraeg." Yn ôl Y Cyngorydd Plaid Cymru, **Dilwyn Morgan** sy'n arwain y tîm maes plant a phobl ifanc yng Ngwynedd: "Dwi'n ymfalchïo bod Plaid Cymru yng Ngwynedd yn gwneud gwahaniaeth mewn cymunedau. Am resymau fel hyn, y des i'n gynghorydd sir, er mwyn gwella darpariaeth i blant a phobl ifanc.

"Tra bod San Steffan yn gwegian a'r gwleidyddion Toriaidd yn chwarae efo bywydau pobl gyffredin, mae'r Blaid yng Ngwynedd yn gweithredu - yn trafod anghenion pobl leol, yn gweithio gyda chymunedau ac yn gwneud gwahaniaeth, er gwell.

"Diolch i'r tîm yng Ngwynedd am eu gwaith ac i'r criw gweithgar sy'n gofalu ac yn meithrin y genhedlaeth nesaf yma yn Nyffryn Ogwen."

Cyswllt: Ffion Clwyd Edwards, pi-ar, ffion@pi-ar.cymru, 07702 048184, 01745 550123

Gwasanaethau Glanhau

FFENESTRI SGWÂR

Gwaith glanhau o bob math:
Ffenestri, Landeri,
Biniau Sbwriel' ac ati.

Ffoniwch Dylan Edwards
07942 755103

Tacsi A2B

Busnes newydd lleol

Tacsi glân a ffres sydd ddim ond yn gwybod am y siwrna' fyrraf o A i B
Hefyd Teithiau i Feysydd Awyr
a Phorthladdoedd

07534 473112

Gallwch gysylltu drwy "Facebook"
neu Ebst: rwwllms@aol.com

Owen's Tregarth

Cerbydau 4, 8 ac 16 sedd

Arbenigo mewn meysydd awyr
Cludiant Preifat
a Bws Mini

01248 60 22 60 | 07761 619 475
www.owenswales.co.uk

Talybont

Neville Hughes, 14 Pant, Bethesda

☎ 600853

Barbara Jones,

1 Dol Helyg, Talybont ☎ 353500

Croeso’n ôl
Mae’r Haf wedi dirwyn i ben, gydag Eisteddfod Bro Conwy, y Sioe Fawr, Preimin Môn a phob sioe arall yn rhan o’r gorffennol bellach; a’r tywydd oerach a dyddiau byrrach yn ein hatgoffa bod tymor yr Hydref wedi cyrraedd.

Edrychwn ymlaen at yr amrywiaeth o weithgareddau a baratoir ar ein cyfer yn y Dyffryn.

Beth amdani, drigolion Talybont? Does dim rhaid i neb fod yn gaeth i’r teledu. Mae dewis helaeth o gymdeithasau, mudiadau a chlybiau yn yr ardal i’n cadw’n ddiddig dros y Gaeaf,

a chroeso i aelodau newydd ym mhob un ohonynt. ‘Does neb ohonom yn gorfod mynd allan o Ddyffryn Ogwen i chwilio am adloniant Cymraeg naturiol, a llwyth o hwyl.

Llongyfarchiadau

Pleser, fel arfer, oedd clywed am lwyddiannau’r plant a’r bobl ifainc yn eu harholiadau.

I bawb ohonoch sy’n dal mewn addysg, yn mentro ar gwrs hyfforddi, neu’n cychwyn mewn swydd newydd, dymunwn bob bendith a dedwyddwch ichi, lle bynnag y bo’ch.

Gwelsom ar gyfrif ‘Trydar’, Ysgol Dyffryn Ogwen, bod Beca Nia, 36 Bro Emrys, wedi pasio Gradd 8 ar yr Obo, gyda Theilyngdod. Da iawn chdi, Beca. Mae rhywun yn colli’i wynt ‘mond wrth ddychmygu’r fath gamp !

Anfonwn longyfarchiadau a chofion cynhesaf i John Ellis a Ruth, Fferm Penybryn, ar achlysur eu priodas ar Awst 31ain. Dymunwn iechyd da a phob dedwyddwch i’r ddau ohonoch, ac i Iwan Glyn bach.

Newyddion da

Yn y rhifyn diwethaf o’r ‘Llais’, gwnaethom bwysleisio gwasanaeth mor werthfawr yw’r Llyfrgell Deithiol, sy’n galw yn y pentref yn fisol. Bydd y fan yn ei lle arferol, ar gornel Cae Gwigin, rhwng 10 a 10:30, ar ddydd Mercher yr 2ail o Hydref. Byddai’n braf iawn gweld mwy o bobl yn ei defnyddio.

Erbyn hyn, mae Postfeistr Maesgeirchen yn dod â’i fan deithiol i Dalybont yn wythnosol. Fe’i gwelir ar gornel Bro Emrys am awr, rhwng 8:45 a 9:45, bob dydd Mercher.

Handi iawn, wir! Diolch i bawb fu’n gyfrifol am drefnu’r gwasanaeth.

Ychydig iawn o newyddion ddaeth i’n sylw yn ystod y gwyliau. Cofiwch roi gwybod i Neville, Jean, Bryn Awel, Rita Post neu finnau, os bydd gennych unrhyw beth yr hoffech ei gynnwys yn y Papur Bro.

Llun o’r pumdegau

Diolch i Eirlys, 70 Bro Emrys am y llun uchod. Yr ardal ydi Dôlhelyg, Talybont, a’r fan ydi “Maypole Shop at your Door”. Ond pwy ydi’r bobol a’r plant sydd yn y llun? Os ydach chi’n ‘nabod rhywun, cofiwch ddweud wrth Barbara neu Neville.

Cartref newydd

Dymuniadau gorau i Enid a John Davies sydd wedi croesi’r Fenai i’w cartref newydd yn Llanfairpwll. Dychwelyd i’r Fam Ynys mae Enid, a hithau wedi’i geni a’i magu yn Llanbedrgoch. Gobeithio y byddwch yn hapus iawn yn eich ardal newydd.

Ar yr un pryd, estynnwn groeso cynnes iawn i Jane a Gwyn Thomas, o Fangor, i Fryn Derwas. Edrychwn ymlaen at gael eu cwmni mewn ambell i ddigwyddiad cymdeithasol a gynhelir o bryd i’w gilydd yn y pentref.

Brysiwch wella

Mae Idris Thomas wedi cracio ei arddwrn, a phe bai hynny ddim yn ddigon, mae o’n disgwyl triniaeth i’w lygad. Ond, er gwaetha’r cyfan, deil ati’n reit dda, efo cymorth yr hogia’.

Cydymdeimlad

Cydymdeimlwn yn ddwys â Lis, 2, Min Ogwen a gollodd fodryb oedd yn annwyl iawn ganddi. Bu farw Mrs Dorothy Proudley Williams yn ystod y mis diwethaf.

Y diweddar Glyn Featherstone

Daeth y newydd trist, ychydig o wythnosau’n ôl, am farwolaeth Glyn Featherstone, yn ei gartref yn Cheslyn Hay, Cannock. Cwffiodd yn galed iawn, ar wahanol adegau yn ei fywyd, yn erbyn salwch creulon, a dioddefodd y cyfan yn ddewr a di-rwgnach.

Ers dyddiau cynnar ei febyd, deuai i aros at ei nain a’i fodryb, y diweddar Sister Olwen Thomas, 4 Dolhelyg. Mab i Muriel, chwaer Olwen, ydoedd. Er nad oedd Glyn yn siarad Cymraeg, roedd yn hynod falch o’i wreiddiau

ar ochr ei fam, ac ymddiddorai ymhob peth Cymreig, yn enwedig rygbi !

Athro Saesneg oedd o wrth ei alwedigaeth. Ei brif bleser oedd dysgu’r math o blant y byddai’r mwyafrif o athrawon yn gwelwi wrth eu gweld yn dod drwy ddrws y dosbarth.

Llwyddodd Glyn i ennill eu parch, yn bennaf am ei fod ef yn eu parchu hwythau ac yn dangos, drwy esiampl , a dogn da o hiwmor, bod dysgu’n gallu bod yn hwyl. Dan ei law gadarn, dysgodd pob plentyn i ganolbwyntio hyd eithaf ei allu – a llwyddo. Nid, efallai, efo’r graddau uchaf y rhoddir cymaint o bwyslais arnynt y dyddiau hyn ond, yn ogystal â’r marc ‘pass’ hollbwysig, ennillodd disgyblion Glyn hyder, hunan-ddisgyblaeth a hunan-barch; rhinweddau a bair hyd oes dyn, a nad oes graddau ar eu cyfer.

Gedy ei weddw, Nicky, ei ddwy ferch Emma a Holly, ei feibion-yng-nghyfraith a phump o wyrion.

Yn y Gwanwyn, bwriad y teulu yw hebrwng ei lwch i’w wasgaru yn ei hoff le yn Nhalybont, sef Shakey Bridge, neu’ r ‘Bompren’, chwadl yr hen bobl erstalwm.

Coffa da am ddyn, a ffrind, arbennig iawn.

Eglwys St Cross

Mae’r Barchedig Christina McCrea, Offeiriad Cynorthwyol ym Mro Ogwen, yn ymddeol ym mis Hydref. Hoffem ddiolch iddi hi am ei chyfeillgarwch a’i chefnogaeth, a’r holl waith trylwyr y mae hi wedi ei gyflawni yn ein plith, yn ei ffordd dawl ei hun, dros y blynyddoedd diwethaf ‘ma. Mae hi’n barod bob amser i helpu a chymysgu â phobl, a wedi dod i adnabod llawer o’r trigolion yr ardal. Dymunwn pob hwyl, hapusrwydd a bendith iddi hi wrth iddi ddychwelyd i’w gwreiddiau a’i theulu yng Ngogledd Iwerddon. Mi fydd colled mawr ar ei hôl yng Ngogledd Cymru, ond gobeithio y daw hi yn ôl ar wyliau o bryd i’w gilydd. Diolch o galon, Christina - mae wedi bod yn bleser ac yn fraint eich adnabod.

Capel Bethlehem

Oedfaon
Medi 22: Gweinidog.
Medi 29: Parchg. Dafydd Coetmor Williams.
Hydref 06: Parchg. Harri Parri.
Hydref 13: Diolchgarwch. Oedfa deuluol yng nghwmni'r plant a'r Gweinidog.
Hydref 20: Parchg. W. H. Pritchard.
Hydref 27: Gweinidog.
Oedfaon am 2 o'r gloch oni nodir yn wahanol.
Croeso cynnes i bawb.

Ysgol Sul

Am 10 o'r gloch bob bore Sul.
Wedi ail-ddechrau ers 8 Medi.
Rydym yn croesawu plant rhwng 4 ac 11 mlwydd oed.

Bwrlwm Bethlehem

Roedd pawb mewn hwyliau da wrth i ni ail-gychwyn y cyfarfodydd bnawn Iau, 5 Medi.
Croeso i bawb ymuno am banad a sgwrs bob yn ail ddydd Iau.

Colli Aelod

Trist yw cofnodi marwolaeth Mrs. Dorothy Proudley Williams, Bryn Derw, Pentref Llandygai, ar

5 Awst yn 93 mlwydd oed. Bu'n aelod ffyddlon a gwerthfawr ym Methlehem ers 1998, hyd nes iddi fethu mynychu'r oedfaon rhyw 3 mlynedd yn ôl oherwydd cyflwr ei hiechyd, ac ymgartrefu ym Mhlas Hedd.
Cynhaliwyd yr angladd yn Amlogfa Bangor ar ddydd Mawrth, 20 Awst, gyda'i gweinidog, y Parchedig, John Pritchard yn gwasanaethu. Cafwyd teyrnged iddi gan ysgrifennydd yr eglwys, Neville Hughes, a ddywedodd wrth gloi ei sylwadau, "ein bod yn ffarwelio â gwraig foneddigaidd iawn, gwraig urddasol, gwraig garedig a chyfeillgar, gwraig uchel iawn ei pharch". Cydymdeimlwn â'r teulu oll.

Dyddiad Pwysig - Cyfarfod Chwarter
Ar nos Fercher, 23 Hydref, cynhelir Cyfarfod Chwarter Cyfundeb Annibynwyr Gogledd Arfon yma ym Methlehem am 7 o'r gloch. Yn dilyn y rhan gyntaf arferol, pregethir gan y Parchedig Alun Tudur, Caerdydd. Dewch yn llw! Croeso cynnes i bawb.

www.ogwen.org

Cyfle Prentisiaeth

Mae Partneriaeth Ogwen yn ymgeisio am grant i gael prentis cymunedol am flwyddyn. Y cam cyntaf yw adnabod unigolyn addas fyddai eisiau gweithio efo ni am flwyddyn yn ystod 2020. Byddai'r prentis yn gweithio ar brosiectau cymunedol yn Nyffryn Ogwen ac yn derbyn cyflog byw.

Am fwy o wybodaeth, cysylltwch â

 meleri@ogwen.org
 01248 602131

Partneriaeth Ogwen, 26 Stryd Fawr, Bethesda, Bangor, Gwynedd LL57 3AE

Ysgol Llanllechid

Croeso'n ôl

Croeso'n ôl i bawb i'r ysgol, gan obeithio i bawb gael gwyliau haf gwych. Estynnwn groeso cynnes iawn i'r plant bach sydd yn dechrau yn y dosbarth Meithrin ac i'r disgyblion eraill sydd wedi trosglwyddo atom o ysgolion eraill. Hefyd, croesawn athro newydd atom, sef Mr Emlyn. Mae Mr Emlyn yn dysgu yn yr Adran Iau, ac ymysg pethau eraill, wedi arfer chwarae pel droed i Gymru! Croeso Mr Emlyn!

Cofion

Anfonwn ein cofon anwylaf at Ms Lliwen Hughes, sydd ar hyn o bryd yn derbyn triniaeth yn Ysbyty Clatterbridge. Rydym yn meddwl y byd o Ms Lliwen, ac yn dymuno gwellhad llwyr a buan iddi hi.

Clwb yr Henoed

Llawer o ddiolch i aelodau Clwb yr Henoed Rachub am ddod atom ar ddiwedd tymor yr Haf i gael bara brith, teisen gri a phaned. Cafodd ein plant gyfle i ganu

torreth o ganeuon gyda Mrs Delyth Humphreys yn cyfeilio iddynt. Cafwyd unawd graenus ar y corn gan Harri Bale, yn chwarae darn o'r enw, Cerdded yn y Parc. Da iawn ti Harri! Diolch hefyd i'r ensemble lleisiol am ein swyno, sef Mari, Chenai a Mia, heb anghofio Gwenno Beech yn llefaru mor glir. Diolch hefyd i aelodau'r clwb am eu rhodd garedig i'r ysgol.

Dwy o aelodau Clwb yr henoed yn yr Ysgol

Dathlu

Cafwyd noson hwyllog yn dathlu llwyddiant blwyddyn galed o waith yng Nghaernarfon!

Avantika

Braf oedd treulio wythnos olaf y tymor yng nghwmni prifathrawes fyrlymus o India, a diolch i Mrs Hanna Huws am gynnig llety iddi ar ddechrau'r wythnos. Diolch hefyd i Deri a Megan Tomos am roi'r fath groeso iddi ar eu haelwyd. Mae'n syndod faint ydym yn ei ddysgu am ddiwylliannau'r naill a'r llall yng nghwmni ein gilydd!

Prifardd Ieuan Wyn

Llawer o ddiolch i Ieuan Wyn am ddod atom i Ysgol Llanllechid i drafod enwau caeau yn Llanllechid, megis Cae Huw Elis a Chae Talsarn, gan egluro sut y cychwynnodd Ffair Llan. Treuliwyd orig ddifyr yng nghwmni ein Prifardd. Diolch yn fawr.

Rhialtwch Diwedd Tymor

Un o'r dyddiadau sy'n sefyll allan

Un o blant yr ysgol wedi gwisgo i fyny

ar ein calendr yn flynyddol yw diwrnod y carnifal ysgol gyfan, a doedd eleni yn ddim gwahanol! Mae'n ofynnol i ni i gyd i wisgo i fyny, gan ddilyn patrwm Mrs Rona Williams a chriw y caban! Cafwyd gwledd o liw! Ymysg llu o wahanol weithgareddau yn y dosbarthiadau ac ar yr iard, cafodd y disgyblion i gyd hufen ia am ddim! Diolch i Mrs Lowri Roberts, mam Mari Watcyn am hyn, a diolch hefyd i'n cyfeillion clen am eu cymorth.

Nyth y Gân

Ci Dŵr

Rhwyfa drwy ddyfnder afon yn wyrthiol,
A llawn nerth ei gynffon;
Yn y dŵr, pysgod y don
Yn rhwydd ddaw iddo'n rhoddion.

Cigfran

Yn hyfryd, araf hofran, a gwylio
Yn galed wna'r cigfran;
Fe all yn hir sefyllian,
A rhoi gwib i gipio'r gwan.

Aros am y Gwanwyn

Am hir bu'r gân amharod yn aros
Am awr fawr y cyfnod,
A chyn i'r mwyalch hynod
A'i ganu clir ddatgan clod.

Gwenynwr

Uwchben cwch y bu'n cychwyn y gofal
Ar gyfer y gwenyn;
Dod â neithdar y blodyn
I wneud mêl yn gnwd y myn.

Tylluan yn Hela

Yn belen saif ar biler, yn aros
Am hir cyn ei swper;
Erfyn yn ôl ei harfer
Am yr hwyr i ymroi i'r her.

Dail yn yr Awel

Yn hafau eu llawn dyfiant, eu hysgwyd
Yn ysgafn a brofant;
Yn yr awel y troant
A theimlo ei gyffro gânt.

Dafydd Morris

Gwenynen Feirch

Yn ebrwydd â lliw'r sebra i flasu'n
Faleisus y ffrwythau
Y daw'r un blin ar dro'n bla
Yn fythol i ddifetha.

Hydref

Hydref drachefn a edrydd
Fod nos a heddi diwedd dydd
Yn dawel fel awel oer,
Unlliw â gwg y wenlloer,
Yn dwyn yr haf yn dyner
I'w hen gwsg fel llosgi gwêr.

Mae'i fysedd am y fesen
Yn euro rhin ffrwythau'r pren,
A rhedyn mewn hyfrydwch
Fel haul cu, fel hwyliau cwch.
Hir yw'r nos yn teyrnasu
A gwenoliaid yn haid hy
Yn gweld ennyd ymfudo
Ar frys 'n ôl i dramor fro.

Ond henaint fel rhyw haint hyll
A eillia â llafn ellyll;
Yr ellyll oer sy'n rhoi llaw
Ar ysgwydd noeth yr ysgaw,
A'r glaw yn gorchuddio'r glyn
A malu'r deiliach melyn.
Y dail â'u hen hudoliaeth
Yn drwch fel gwymon ar draeth,
Y brwyn yn ei dillad brau
A'r brain yn rhegi'r bryniau.

Hydref drachefn a edrydd
Mai prudd yw gwedd diwedd dydd.

Goronwy Wyn Owen

Peli cig

Cynhwysion

- ½ pwys o friwgig porc.
- ½ pwys o friwgig eidion.
- 1 wy.
- 2 lwy fawr o barmisan.
- 3 llwy fawr o semolina.
- 1 nionyn wedi ei dorri'n fân.
- 2 ewin o arlleg (wedi ei gratio).
- Halen, pupur.
- 1 llwy de dda o oregano sych.

Dull

Cymysgwch y cwbl gyda'i gilydd yn dda (efo llaw ydi'r gorau).
Rowliwch lond llwy de o'r cymysgedd mewn bawd.
Rhowch o ar blât neu hambwrdd yn yr oergell am 20 munud.
Yna, gollyngwch hwy i mewn i saws tomato neu folognese poeth, a'u coginio am 20 munud – heb eu troi.

CAFFI COED Y BRENIN

1 Rhes Buddug, Bethesda

Ffôn: 01248 602550

karena@agoriad.org.uk

**Bwyd cartref blasus
(mewn awyrgylch cyfeillgar)**

Cinio arbennig bob dydd iau

Bwyd i'w gario allan

**Gwasanaeth arlwyio ar gyfer
partïon o bob math -
plant, pen-blwydd ac ati
(yn y caffi neu mewn lle o'ch dewis chi)**

**Cacennau ar gyfer pob achlysur
e.e. priodas neu ben-blwydd**

Prisiau rhesymol

BISTRO'R BRENIN (Bwyty Trwyddedig)

Rydym yn croesawu partïon
o bob math – dathlu pen-blwydd
ac achlysuron arbennig eraill.
Beth am eich Parti Nadolig?

Gadewch i
Londri Coed y Brenin
wneud eich golchi

Amser ni

NEU

A oes ganddoch ddiddordeb mewn gwirfoddoli gyda plant anabl a'u teuluoedd?

Derwen

A oes ganddoch ddiddordeb rhoi egwyl fer i blentyn anabl dros dro?

(01286) 674 686

AmserNi@Gwynedd.Llyw.Cymru

JOHN ROBERTS

**Paentiwr
Papurwr
Teilsiw**

Symudol: 07747 628650

Ffôn: 01248 600995

I hysbysebu yn Llais Ogwan,
Neville Hughes 600853

Garddio

Yn yr ardd flodau

Daliwch ati i fwydo'r blodau gan gynnwys y rhai yn y basgedi.

Gallwch blannu hyacinth ac amaryllis ar gyfer y Nadolig.

Plannwch fylbiau saffrwm a chennin Pedr. Mae'r hydref yn amser da i blannu coed a llwyni pan fo ychydig o dywydd gwlyb ac ychydig o wres hefyd.

Ewch o gwmpas i dorri'r blodau sydd wedi gwywo, fe gewch gnwd o flodau newydd yn eu lle.

Yn yr ardd lysiau

Os oes gormod o gnwd, dyma'r amser i'w cadw, eu piclo, gwneud jamiau, eu rhewi a'u storio. Rhowch gynnig ar ryseitiau newydd.

Gallwch dorri blaendyfiant y tomatos rŵan.

Os daw 'llaeth' allan o'r ffa melyn, mae'n barod i'w fwyta.

Os oes ôl malltod[blight] ar y tatws, torrwech y dail rhyw 3 wythnos cyn eu codi.

Gadewch y tatws i sychu ar wyneb y pridd am ychydig

oriau. Storiwch nhw – ond dim ond y tatws iach - mewn sachau wedi iddyn nhw sychu'n dda.

Daliwch i ddyfrio ffa Ffrengig a ffa dringo. Tynnwch nhw'n aml rhag iddyn nhw fynd i had.

Peidiwch â chodi pys a ffa o'r ddaear wedi iddyn nhw orffen tyfu. Mae eu gwreiddiau yn rhoi nitrogen i'r pridd.

Rhowch ychydig o fintys a phersli mewn potyn ar gyfer y gegin dros y gaeaf.

Hwyrach y bydd angen rhwyd i gadw'r adar oddi ar y bresych.

Cyffredinol

Tacluswch y gwely mefus rhag elfennau niweidiol.

Taffwch unrhyw ffrwythau sydd wedi pydru.

Dylech ddyfrio'r tŷ gwydr yn y bore; mae botrytis yn hoffi nosweithiau tamp ac oer. Caewch y drws yn y pnawniau.

Gellir hau hadau lawnt ym mis Medi. Gallwch hefyd fwydo lawnt sydd wedi'i hen sefydlu.

Sian Gwenllian

Aelod Cynulliad Etholaeth Arfon

CYMORTHFEYDD

Os oes gennych fater yr hoffech ei drafod gyda'ch AC mewn cymhorthfa, yna cysylltwch a'r swyddfa ym Mangor neu yng Nghaernarfon

Swyddfa Etholaeth, 70 Stryd Fawr, Bangor, LL57 1NR
(01248) 372948

Swyddfa Etholaeth, 8 Stryd y Castell, Caernarfon, LL55 1SE
(01286) 672076

Sian.Gwenllian@cynulliad.cymru

Sesiynau Siarad i Ddysgwyr

11.00 -12.00, Ail Ddydd Sadwrn bob mis ym Marchnad Ogwen

11.00 -12.00 , 4ydd Dydd Sadwrn bob mis yng Nghaffi Fitzpatrick's

Am fwy o wybodaeth neu i wirfoddoli yn y sesiynau siarad, cysylltwch â Meleri ar 01248 602131

Hywel Williams
Aelod Seneddol
Etholaeth Arfon

CYMORTHFEYDD

Os oes gennych fater yr hoffech ei drafod gyda'ch AS mewn cymhorthfa, yna cysylltwch ag ef yn ei swyddfa ym Mangor neu yng Nghaernarfon:

Swyddfa Etholaeth, 70 Stryd Fawr, Bangor, LL57 1NR
(01248) 372 948

Swyddfa Etholaeth, 8 Stryd y Castell, Caernarfon, LL55 1SE
(01286) 672 076

williamshy@parliament.uk

Cyfarfod Annisgwyl

gan Elfed Bullock

Ar 8 Gorffennaf yr haf hwn roedd fy ngwraig, Rita, a minnau yn cychwyn ar wyliau i fyny i'r Alban am wythnos efo Caelloi o Bwllheli. Ar ôl teithio am ychydig, stopiodd y bws mewn Gwasanaethau y tu allan i Gaer, er mwyn i bawb gael panad bach ac ymlacio ychydig.

Wrth gyd-gerdded â chwepwl arall oedd ar y daith, dyma ddechrau siarad a gofyn o ble 'roedden nhw'n dod. 'Roedd Rita yn cyd-gerdded gyda'r wraig a minnau efo'r

gŵr. Dywedodd y gŵr mai yn Llandyrnog, ger Dinbych yr oedden nhw'n byw, a dywedais innau mai cwpwl o Fethesda oedden ni.

Dywedodd ef ar unwaith bod hogyn o Fethesda gydag ef yn y fyddin. Pan ofynnais iddo beth oedd enw'r hogyn, dywedodd mai Bullock oedd ei gyfenw. Dywedais wrtho mai Bullock oeddwn i, a gofyn iddo oedd o'n cofio ei enw cyntaf. Er mawr syndod i mi ei ateb oedd Elfed! Wel medda fi "rwyd ti'n siarad efo fo!!" Roedd y ddau ohonom wedi dychryn bod y fath beth wedi gallu digwydd!

Ar ôl hynny, bu'r ddau ohonom yn siarad am amser hir yn hel atgofion am ein hamser yn y fyddin. Wedi

dechrau yn Wrecsam yn 1957, cyn mynd ymlaen i Berlin yn yr Almaen, ac wedyn i Cyprus tan bron i ddiwedd ein cyfnod o "National Service". 'Doedden ni ddim yn gweld ein gilydd bob dydd tra yn y fyddin gan mai dreifio lorïau oedd Gwilym a minnau yn y storfa arfau. Y tro diwethaf i ni weld ein gilydd oedd yn Chwefror 1959, ar ddiwrnod "de-mob" o'r fyddin, ar ôl cwblwylau 2 flynedd o "Wasanaeth Milwrol".

Pwy fasa'n meddwl, 60 mlynedd yn ddiweddarach, y byddem yn cyfarfod â'n gilydd ar daith wyliau i'r Alban. Dyma gyd-ddigwyddiad llwyr oedd yn teimlo fel gwyrrth! 'Rydym yn dal mewn sioc o feddwl bod y cyfarfod yma wedi digwydd!

Elfed a Gwilym yn yr Alban.

Rachub a Llanllechid

Emlyn Williams, 13 Hen Barc, Llanllechid, Bangor, LL57 3RS. 01248 605582 a 07887624459 henbarc13@gmail.com

Newyddion

Llongyfarchwn ddisgyblion yr ardal sydd wedd llwyddo yn eu harholiadau ysgol, gan ddymuno'n dda iddynt.

Er syndod i ni, mae Bella Hâf, Llwyn Bedw, newydd ddathlu ei HAIL benblwydd ! Wedi iddynt osod llinellau melyn ger y mynedfeydd i Lôn Bach Odro a Llwyn Bedw, mae Cyngor Gwynedd yn cynnig twmpath arall yn Llwyn Bleddyn i arafu'r traffig o'r Gorllewin ger y gornel.

Oherwydd ymdrechion gan y cynghorwyr Godfrey Northam a Paul Rowlinson, mae Cyngor Gwynedd wedi gosod bin newydd yn Llwyn Bleddyn ger y fynedfa i Lôn Bach Odro oherwydd nad oedd dim modd defnyddio'r hen fin.

Rhoddwyd cyfle i drigolion yr ardal fynegi barn am y datblygiad arfaethedig o dai ar um hanner o Gae Rhosydd, trwy gysylltu â'r asiant neu fynd i gyfarfod cyhoeddus yn y Clwb Criced a bowlïo. Yn y cynllun datblygu lleol ar gyfer Gwynedd a Môn, y mae'r tir hwn (sydd ger Llwyn Bleddyn a dros y ffordd i Faes Bleddyn) wedi ei ddynodi ar gyfer 30 o anheddau a hoffai Cartefi Cymunedol Gwynedd adeiladu tai ar werth, tai fforddiadwy a thai chymdeithasol yno.

Cydymdeimlwn â theulu'r ddiweddar Janet Roberts, gynt o Faes Coetmor. Cynhaliwyd ei chynhebrwng yng Nghapel Carmel.

Clwb Llanllechid

Cafodd y clwb wahoddiad i Ysgol Llanllechid ar y degfed o Orffennaf.

Croesawyd Blodwen yn ôl ar ôl bod yn yr Ysbyty.

Cydymdeimlwyd â Vera wedi iddi golli ei mab.

Anfonwyd cofion at Gwenda a Marian wedi iddynt golli eu mam; Myfanwy.

Croesawyd ni i'r ysgol gan y Brifathrawes Mrs Gwenan Davies Jones. Cawsom gyngerdd hyfryd gan y plant ac yna cawsom de wedi ei baratoi yn y neuadd.

Diolchwyd i Ceinwen am drefnu.

Bydd y cyfarfod nesaf ar Medi 11 eg.

Clwb Hanes Rachub

Bydd y Clwb Hanes yn ail-gychwyn Nos Fercher, Medi 25 am 7:00 yn Festri Capel Carmel. Bydd Ms. Shân Robinson, Tregarth, yn sgwrsio am yr ymdrech leol yn y frwydr i ennill y bleidlais i ferched. Edrychwn ymlaen i'ch gweld, - aelodau hen a newydd!

Priodas

Dydd Sadwrn, Awst 31 priodwyd Huw Pritchard, Llais Afon, Bron Arfon ag Angharad Watkins yng Nghapel Salem, Llanymddyfri. Mae'r ddau yn ymgartrefu yng Nghaerdydd. Llongyfarchidau iddynt.

Gwellhad Buan

Dros yr haf derbyniodd Rhian Williams, Bron Arfon a Heather Wiliams Ffordd Llanllechid lawdriniaethau yn yr ysbyty. Gobeithio eu bod yn gwella erbyn hyn.

Dymuniadau Gorau

Mae Dewi Roberts, Ffordd Llanllechid a'i fryd ar ymuno â'r fyddin ac erbyn hyn mae'n dilyn cwrs mewn coleg milwrol. Pob lwc iddo.

Priodas Aur

Cyfarchion ar achlysur priodas aur ar 23in o Awst i Alaw a Beti Jones 1 Parc Moch. Dymuniadau gorau gan eu ffrindiau a phob hwyl iddynt i'r dyfodol.

Capel Carmel

Trefn Gwasanaethau (am 5.00yp oni nodir yn wahanol.)
Medi 22: Y Gweinidog
Medi 29: Miss Nerys Jackson.
Hydref 6: Y Gweinidog (Cymun).
Hydref 13: Oedfa.
Hydref 20: Oedfa Ddiolchgarwch yng nghwmni Clwb Dwylo Pysur a 'r Ysgol Sul.

Ysgol Sul am 10.30yb.
Clwb Dwylo Pysur bob nos Wener am 6.30.
Te Bach: Dydd Llun, 23 Medi. 2.30 - 4.00.

Llongyfarchiadau i blant a phobl ifanc yr Eglwys ar ganlyniadau eu arholiadau, a phob dymuniad da i'r rhai fydd yn dechrau mewn Coleg yn ystod mis Medi.

Yn ystod yr haf bu i'r Eglwys golli un aelod, sef Mrs. Gwenda Jones, Glan Ffrydlas. Cydymdeimlwn a'r teulu i gyd.

Anfonwn ein cofion at yr holl aelodau sy'n sâl gan obeithio y cewch adferiad buan

Mynydd Llandygái

Theta Owen, Gwêl y Môr, Mynydd Llandygái ☎ 600744

Ysbyty

Anfonwn ein cofion at Mrs. Joyce Tong, Fferm Pen y Bwlch, sydd yn derbyn triniaeth. Dymuniadau gorau atoch Joyce. Rydym yn meddwl amdanoch.

Mae Mrs. Mair Williams, Arafon, yn Ysbyty Eryri, Caernarfon. Anfonwn ein cofion gorau atoch. Yn meddwl amdanoch!

Newid Aelwyd

Mae Mrs. Iris Trustell wedi gadael Tan y Bwlch ar ôl byw yma am flynyddoedd lawer.

Mae hi wedi mynd i fyw yn nes at ei theulu. Dymuniadau gorau i chwi yn eich cartref newydd!

Penblwyddi Arbennig

Dymuna Theta ddiolch o galon i'r teulu a ffrindiau oll am y cardiau a'r anrhegion a dderbyniodd ar achlysur ei phenblwydd yn 80 mlwydd oed. Cofion atoch i gyd - yn ddiolchgar iawn.

Bu Mrs. Helen Williams, Penrhiw, yn dathlu ei phenblwydd yn 80 oed. Anfonwn ein cyfarchion a'n dymuniadau gorau atoch.

Eglwys St. Ann a St. Mair

Medi
15fed: 11.00yb. Cymun
Bendigaid - Eglwys St. Cross (Gwasanaeth ar y cyd -Yr unig gwasanaeth yn y Plwyf y Sul hwn).

22ain: 9.30yb. Boreol Weddi
29ain: 9.30yb. Gwasanaeth Diolchgarwch/Cymun Bendigaid

Hydref
6ed: 9.30yb. Gwasanaeth Teuluol
13eg: 9.30yb. Cymun Bendigaid.

Estynnwn groeso cynnes i bawb ymuno â ni yn y Gwasanaeth Diolchgarwch. Diolch i bawb gefnogodd y "Ffair Haf". Enillydd yr Hamper oedd Mrs. Barbara Roberts, Llwybrmain.

Anfonwn ein cofion cywiraf at bawb sy'n sâl ar hyn o bryd a dymunwn wellhad buan i chwi oll.

Londis Bethesda

01248 605566

Archfarchnad hwylus
a Swyddfa Bost
Gwasanaeth personol
gyda'r pwyslais ar y cwsmer

Tocynnau Loteri, cardiau a biliau trydan a nwy
Ar agor 7.00 y bore tan 10.00 yr hwyr
7 diwrnod yr wythnos

MODURDY
FFRYDLAS

Profion
M.O.T.

Perchennog
A. Ll. Williams

Stryd Fawr, Bethesda
♦ PROFION M.O.T. ♦

GWASANAETH ♦ ATGYWEIRIO
♦ TEIARS A BATRIS ♦
GWASANAETH TORRI I LAW
NEU DDAMWAIN

600723

Ffacs: 605068

SIOP
OGWEN

33 Stryd Fawr, Bethesda

Peidiwch anghofio am Siop Ogwen.
Galwch draw!

Anrhegion a chrefftau lleol, Cardiau,
Llyfrau, Coffi Poblado, Jam Cartra,
CDs, Llundain, Gemwaith, Sebon,
Canhwyllau, Dillad, Golwg, Y Cymro,
Llais Ogwan a llawer mwy!

Cewch archebu llyfrau Cyngor Llyfrau
Cymru trwy'r siop, neu gylchgronau
(e.e. Barn, Melltyn, Bore Da,
Y Traethodydd, O'r Pedwar Gwynt
ayyb) a CDs hefyd.

Ar agor ddydd Mercher (10-2),
Dydd Iau /Gwener (10-5) a dydd
Sadwrn (10-3).

siop@ogwen.org

01248 208 485

Y Dyddiadur toriadau (12)

Detholiad gan Derfel Roberts

(sef adroddiadau o bapurau Newyddion Cymraeg fel 'Y Cloriannydd' a rhai eitemau eraill wedi eu gludio ar dudalennau dyddiadur bychan 10cm x 6cm [4m x 2½m] yn dyddio o 1933, oedd yn eiddo i John Owen, Garnedd Wen, Llanfairpwll.)

Yn y bennod hon cawn hanesyn yn yr iaith Saesneg am Miss Megan Lloyd George, yn dod i goroni brenhines y carnifal, sef y Frenhines Gwyneth. Dywedodd yr aelod seneddol Rhyddfrydol a merch David Lloyd George, y cyn brif weinidog, na chredai bod yr achlysur yn un addas i wneud araith ynddo gan mai diwrnod i'r plant ydoedd.

Meddai, "Yr unig reswm am fy ymddangosiad yma heddiw yw'r ffaith fy mod wedi dioddef o'r pŵs yn ddiweddar a bod hynny wedi argyhoeddi trefnwyr y carnifal fy mod yn dal i fod yn blentyn fy hun."

Fodd bynnag, roedd ganddi un ddyletswydd i'w chyflawni a honno oedd coroni'r frenhines a'i llongyfarch ar ei dyrchafu i'w gorsedd ac roedd hi'n sicr y byddai pawb am ymuno â hi i ddymuno teyrnasiad hir a hapus iddi. Ymhellach, dywedodd wrth y plant fod ganddynt le hardd i fyw ynddo a gobeithiai y byddai'r genhedlaeth newydd yn gwneud popeth a allent i gynnal yr harddwch hwnnw.

Wrth barhau â'i hanerchiad aeth y foneddiges ymlaen i ddweud bod gan y plant "gastell diddorol"* yn eu tref ac roedd hi am atgoffa'r plant o'r rheswm dros ei adeiladu. Codwyd ef yr un pryd â Chastell Caernarfon gan y Brenin Edward y 1af ac i'r un pwrpas sef cadw'r Cymry mewn trefn. Wel, roedd y brenin a'i gestyll wedi ceisio eu cadw mewn trefn am ganrifoedd ac roedd y Brenin Edward yn frenin grymus ond fe sylweddolodd bod un peth yn bwysicach na chodi cestyll i gadw'r Cymry i lawr a hynny oedd dileu eu hiaith. Fe geisiodd gwneud siarad Cymraeg mewn unrhyw le yn drosedd angheuol ond chafodd o fawr o lwyddiant yn hynny o beth ychwaith.

Mwy o siaradwyr Cymraeg

Roedd hi'n gobeithio y byddai plant y genhedlaeth ifanc yn sylweddoli pa mor bwysig oedd cadw'r iaith Gymraeg yn fyw, a bob tro y byddent yn gweld y castell y byddent yn cofio'r hyn y ceisiodd y Brenin Edward ei wneud a'i fod wedi methu yn ei fwriad. Gobeithiai y byddent yn gwneud mwy o ddefnydd o'r Gymraeg yn eu bywydau oherwydd pan deithiai hi i wledydd fel y Swistir, Ffrainc neu'r Eidal doedd hi ddim am glywed yr iaith Saesneg. Roedd hi am glywed y bobl yn siarad eu hiaith eu hunain fel y gallai ddod i'w hadnabod yn well. Apeliodd am i blant Cymru wneud popeth yn Gymraeg.

(*Mae'n rhaid mai ym Miwmares roedd y carnifal - Gol.)

Megan Lloyd George, Aelod seneddol
Rhyddfrydol Ynys Môn yn y 30au.
Yn ddiweddarach, ymunodd â'r Blaid
Lafur ac etholwyd hi'n AS Llafur dros Sir
Gaerfyrddin yn 1957.

Ymgymmerwr adeiladu a
gwaith saer

Ronald Jones

Bron Arfon, Llanllechid
Bethesda

01248 601052

BARBWR OGWEN

Torri Gwalltiau
Dynion a Phlant
gan Alison

Braichmelyn

Rhiannon Ifans, Glanaber, Pant,
Bethesda ☎ 600689

Ar y radio
Braf oedd clywed dau o’n hardalwyr ar y radio yn ystod yr wythnosau diwethaf. Cafwyd sgwrs ddiddorol gan Nia, merch Helen Williams, Glan Gaseg wrth iddi siarad â Dewi Llwyd. Mae Nia’n gweithio yn yr adran Seicoleg yn y Brifysgol ym Mangor. Diolch i ti Nia.

Hefyd, clywyd Dr Goronwy W. Owen, Gernant, ar ‘Bwrw Golwg’, rhaglen y Parch John Roberts. Roedd o’n siarad ar fore Sul ac yn triddorol iawn yn wir a diolch hefyd i Goronwy.

Cydymdeimlo
Bu tri theulu dan gysgod profedigaeth yn diweddar sef Gwynfor a Nerys Jones, Llys Hedd pan gollodd Gwynfor ei frawd, Alan Jones, Bryntirion yn sydyn ac yn annisgwyl. Yr un modd, wrth golli Alan roedd Shirley, 16 Gernant yn colli ewythr hoffus (sef brawd i Beryl mam Shirley.) Derbyniwch ein cydymdeimlad dwys â chi oll fel teulu.

Collodd Gwyneth Parry, Bryn y Coed ei chwaer yng nghyfraith yn sydyn iawn hefyd. Bu farw Gwenda Jones, Glanffrydilas ac mae’n cydymdeimlad â Gwyneth a’r teulu oll yn eu galar hwythau.

CHRIS GRIFFITHS CYF

Trwsio ffenestri upvc, drysau, cloeau, bachau, twll llythyrau ac unedau gwydr wedi chwythu

18 Carreg Felin
Llandegfan
Ynys Môn
LL59 5YB

☎ 01248 713 369 neu 07813 455653

BYSUS
D. J. Owens
RHIWLAS

01248 361044 a 07771 634195

BYSUS O 25 I 57 SEDD AR GAEL AR GYFER EICH HOLL ANGHENION TEITHIO - TRIPIAU, PRIODASAU, PARTIÖN AC ATI.

Bysus Gwyrdd Rhiwlas

GWASANAETH LLEOL, TRADDODIADOL A DIBYNADWY SEFYDLWYD 1997 PERCHENNOG: DERFEL OWENS

Ydych chi angen cymorth gyda’r canlynol?

- Gwasanaethau ar-lein RPW (gan gynnwys SAF, Rheoli Fy Nhir a Rheoli Fy CPH),
- Prosiect Meincnodi Clig Coch,
- Dyddiaduron Stocio a Gweithgaredd,
- Gweinyddiaeth cynlluniau Glastir,
- Gweinyddiaeth Grant Busnes i Ffermydd.

Ffôn: 07523174888,

E-bost: admin@cslfarm.com,

Ein gwefan: www.cslfarm.com

Gwarchod Enwau Lleoedd

Mae’r Loteri Genedlaethol wedi dyfarnu grant o £38,000 i Gymdeithas Enwau Lleoedd Cymru ar gyfer datblygu prosiect treftadaeth o’r enw LLWYBRAU. Prif amcanion y prosiect fydd codi ymwybyddiaeth o werth enwau lleoedd fel rhan o’n treftadaeth ddiwylliannol ac annog cofnodi enwau er mwyn eu diogelu i’r dyfodol, a hynny gan ddefnyddio llwybrau ar hyd a lled Cymru yn thema ar gyfer y gwaith.

Mae ein henwau lleoedd yn wynebu bygythiad difrifol a chyson wrth iddynt gael eu newid, eu cyfieithu neu eu diystyru. O’u colli, fe ddiffanna talp sylweddol o’n hetifeddiaeth a dolen gyswllt hollbwysig â’n gorffennol. Yn wahanol i elfennau eraill o’n treftadaeth megis adeiladau, anifeiliaid, a phlanhigion, rhaid gweithredu a’u gwarchod yn niffyg grym deddfwriaethol.

Dros y ddwy flynedd nesaf bwriad y Gymdeithas yw codi ymwybyddiaeth o bwysigrwydd enwau lleoedd yn lleol a chenedlaethol. Gwneir hyn trwy drefnu sgwrsiau, teithiau cerdded, ac arddangosfeydd. Bwriedir cynnal, yn ogystal, weithdai a grwpiau trafod er mwyn casglu a chofnodi mân enwau lleol (yn enwedig y rheini sydd wedi eu cadw a’u trosglwyddo hyd yma ar lafar yn unig). Gobeithiwn hwyluso dadansoddi a dehongli’r enwau hynny. Trwy wneud hyn byddwn yn adeiladu ar y gwaith a gyflawnwyd dan adain GWARCHOD, ein prosiect cyntaf i dderbyn

cefnogaeth gan y Loteri Genedlaethol.

Mae’r prosiect yn berthnasol i Gymru gyfan a bydd croeso i bawb a all wneud cyfraniad. Edrychwn ymlaen i gydweithio ag unigolion, cymdeithasau lleol a sefydliadau cenedlaethol. Wrth wneud hyn byddwn yn estyn ein gweithgarwch i gylchoedd newydd a fydd yn cynnwys y to hŷn, pobl fregus eu hiechyd, a thrigolion ardaloedd llai breintiedig.

Ein gobaith yw y bydd yr enwau a gofnodir yn rhan o’r prosiect yn adnodd gwerthfawr a chynhwysfawr fydd yn hygyrch i bawb drwy ein gwefan.

Ynglŷn â Chymdeithas Enwau Lleoedd Cymru
Sefydlwyd Cymdeithas Enwau Lleoedd Cymru yn 2011 er mwyn gwarchod enwau lleoedd Cymru, hybu’r astudiaeth a’r dealltwriaeth ohonynt, a chodi ymwybyddiaeth o’u pwysigrwydd. Gwefan: www.cymdeithasenwaulleoedd.cymru
Facebook: www.facebook.com/CymdeithasEnwauLleoeddCymru
WelshPlaceNameSociety
Trydar: <https://twitter.com/EnwauLleoedd>

Rhagor o wybodaeth
I gael rhagor o wybodaeth, lluniau, neu gyfweiliadau, cysylltwch â Rhian Parry ar 01248 716036 neu enwaulleoedd@gmail.com

SAMARIAID

Mac
Llinell Gymraeg

0808 164 0123

ar gael bob nos rhwng
7.00pm ac 11.00pm

Arfbais Douglas Arms

Cwrw Casgen - Gardd Gwrw
Noson Cwis Yr ail nos Fawrth bob mis – 20:00

ORIAU AGOR
Llun - wedi cau
Mawrth – Gwener 18:00 – 23:00
Sadwrn 15:30 – 00:00
Sul 13:00 – 15:00 a 20:00 – 23:00

douglasarmsbethesda.com
01248 600219

Rhiwlas

Iona Jones, 17 Bro Rhiwen,
Rhiwlas ☎ 01248 355336

Cydymdeimlo:
Rhys Hughes

Yn sydyn ac yn annisgwyl bu farw Rhys Hughes yn 25 mlwydd oed gynt o Clwt y Bont, tad caredig Guto Llyr, mab annwyl Pat Hennessey.Cae Glas a Tecwyn Hughes, brawd Sion ac ŵyr Helena a Hughie Hughes, Tregarth. Ymddiddorai mewn beiciau modur ac yn gweithio fel mecanydd gyda chwmni oedd yn trin y beiciau hynny. Bu’r angladd yn yr Amlosgfa ym Mangor ac anfonwn ein cofion atoch fel teulu.

Leon Wyn Evans

Trist iawn oedd clywed am farwolaeth Leon Wyn Evans a fu farw yn Ysbyty Alder Hay Lerpwl ac yntau ond yn bedair wythnos oed. Cydymdeimlwn â’i rieni, Gemma a Dylan Owen, 81 Caeau Gleision a’i frawd bach, Hunter. Bu’r angladd yn Eglwys y Santes

Llwyddiant

Llongyfarchiadau i Gethin Williams, 19 Caeau Gleision, graddiodd ym Mhrifysgol Caerdydd gyda Dosbarth Cyntaf yn ei gwrw Meistr mewn Peitianneg Sifil. Bydd yn dechrau gweithio yn ei swydd newydd gyda chwmni yn Llundain ym Mis Ionawr ac yny cyfamser am deithio yn Ewrop.

Pob hwyl i ti Gethin yn y dyfodol ac rydym yn ymfalchio yn dy lwyddiant.

Fair yn Llanfairpwll ac yna ym mynwent Rhandir Hedd yn y pentref.

Dafydd Whyte

Priod annwyl Sali,tad arbennig Catrin a’i chymar Iestyn, Huw a’i gymar Rhiannon a thaid amhrisiadwy Lleucu, Hywel, Nan ac Eban. Un o Drefor ydoedd a daeth ef a Sali i fyw i Rhiwlas yn1977. Bu’n gweithio yn Ferodo am naw mlynedd ac yna gadael i weithio gyda’r Bwrdd Dŵr ac yno y bu tan ei ymddeoliad yn 2010. Roedd ganddo ddidordeb mewn chwaraeon a bu’n ymwneud a Chlwb Pêldroed Ieuenctid Rhiwlas gyda Tony Jones ac fe wnaeth ef ac Elwyn Jones, Bryn Seiriol gynt gael mararhon o gêm snwcer nodeddig er mwyn codi arian i’r Adran Bentref o’r Urdd. Cofiaf weld ei ardd lysiau ac roedd yn werth ei gweld ac wedi ymddeol roedd yn hoff iawn o chwarae golff. Yn bennaf oll dyn teulu oedd Dafydd ac anfonwn ein cofon atoch i gyd. Bu’r angladd yn Amlosgfa, Bangor a’r gwasanaeth dan arweiniad Miss Karen Owen a Robert Jones wrth yr organ a derbynwyd rhoddion er cof amdano tuag at Hosbis yn y Cartref.

Cartref newydd

Pob dymuniad da i Llinos Owen, Caeau Gleision, yn ei chartref newydd yn Rhes Uchaf. Mae’n braf gweld ieuenctid y pentref yn ymgartrefu yma.

Gethin Williams

Yn yr un modd llongyfarchiadau i holl blant y pentref oedd yn eistedd eu harholiadau TGAU a Lefel A yr haf yma. Pob dymuniad da i ch i yn y dyfodol yn eich dewis o yrfa.

Prawf Gyrru

Mae sawl person ifanc o’r pentref wedi llwyddo yn eu prawf gyrru yn ystod y misoedd diwethaf. Pob lwc ichi ar y gyrru a chymerwch bwyll.

O’r Eisteddfod

Ym Mis Awst eleni roeddem yn cofio i Chwarel Dinorwig gau hanner can mlynedd yn ôl heb rybudd o gwbl. Mae Cadi Iolen, curadur Amgueddfa Lechi Cymru, Llanberis wedi bod ar

y radio a’r teledu yn sôn am y digwyddiad yma. Bu hefyd yn darlithio ar y pwnc yma ym Mhabell y Cymdeithasau yn yr Eisteddfod. Bydd cyfle inni glywed am y digwyddiad yma yn y Neuadd **ar Hydref y 10fed am 7 o’r gloch** pryd y cawn ddarlith gan Cadi. Nodwch y dyddiad, fe fydd yn hynod o ddiddorol.

Deugain mlynedd yn ôl fe sefydlwyd Clwb Mynydda Cymru ac yn y Babell Lên roedd Gwen Aaron yn sgwrsio am hyn gan ei bod yn aelod ers blynnyddoedd ac wedi crwydro llawer gyda’r aelodau. Roedd y diweddar Ioan Bowen Rees yn un o sefydlwyr y Clwb.

Cneifio

Mae Gerallt Jones, Fferm Tan y Weirglodd gynt, yn gneifiwr heb ei ail. Ym Mis Awst eleni aeth yn bell iawn i wneud hyn, yr holl ffordd i’r Malvinas! Dwi’n siwr iti gael profiadau da yno.

Gerallt Jones wrthi’n cneifio

Genedigaeth

Pob dymuniad da i Llifon a Lauren, 1 Bro Rhiwen ar enedigaeth eu mab bach, Harrison James.

Llongyfarchiadau hefyd i Dylan a Sharon Griffiths, Hafoty, Waun Pentir ar ddod yn nain a thaid eto am yr eilwaith.

Rhiwlas Daclus

Nos Iau, Awst 22, daeth criw o’r pentrefwyr at ei gilydd i gasglu sbwriel o gwmpas y pentref. Daeth cryn ddwsin ohonom i’r Neuadd am 6:30. Gyda help Daniel o “Cadw Cymru’n Daclus”, cafwyd awr o gasglu, a phaned wedyn yn y Neuadd. (Diolch i Elwyn Jones, Cadeirydd Pwyllgor y Neuadd, am ei pharatoi!) Cliriwyd y lonydd i lawr o’r Hen Eglwys hyd at y ffordd fawr yng ngwaelod y pentref, Lôn Castell a’r cae chwarae, Bro Rhiwen, Caeau Gleision, Cae Glas a strydoedd a stadau eraill. Daeth pawb â’u bagiau yn ôl at y Neuadd erbyn tua 7:30.

Y criw fu’n casglu sbwriel yn Rhiwlas

Yn y llun isod, o’r chwith, gwelir: Ruth, Alison, Menna, Gill, Daniel, Dylan, Dave, Lexi, Carl, Sharon, Marie, ac Elwyn. Diolch yn fawr i chi gyd. Gobeithio bod gweld cyd-bentrefwyr yn gwirfoddoli fel hyn yn sbardun i ni fod yn fwy gofalus – nyni a’n ffrindiau – i beidio taflu sbwriel ar ein strydoedd. Byddwn yn dod at ein gilydd eto nos Iau, Medi 19, am 6:00. Croeso i chi ymuno â ni. Darperir yr offer i gyd, ond dowch â menyg cryfion os medrwyd chi. Cadwch olwg ar dudalen Facebook y pentref – “Rhiwlas Bangor” – lle bydd y trefniadau yn cael eu cadarnhau.

Caerhun a Glasinfryn

Llongyfarchiadau

Llongyfarchiadau i Ilid Anne Jones, Swn y Coed, Waen Wen ar ennill cystadleuaeth cyfansoddi emyn-dôn i eiriau Tecwyn Ifan yn yr Eisteddfod Genedlaethol yn Llanrwst eleni

Hefyd i Cadi Griffiths, Bryn Gwredog Isaf ar basio arholiad piano, Gradd 1 yn ddiweddar. Da iawn chdi Cadi !

Dymuniad da

Pob dymuniad da i Gwyneth Jones, Y Bwthyn, Waen Wen, am wellhad buan yn dilyn triniaeth yn Ysbyty Gobowen yn ddiweddar

Bingo

Diolch yn fawr i bawb a gefnogodd ac a gyfranodd at y Bingo a gynhaliwyd ar 26 Gorffennaf. Gwnaed elw o £135 tuag at gyllid y Ganolfan. Cynhaliwyd y nesaf ar 27 Medi am 7yh yn y Ganolfan. Gwerthfawrogir unrhyw gyfraniadau tuag at y noson gyda diolch

Cydymdeimlo

Ar 15 Awst bu farw Robert Jones (Bobby Coed Hywel) Bryn Awel, Llandygai. Buodd Bobby yn ffermio yng Nghoed Hywel ers nifer o flynyddoedd, yn ddyn tawel a chymwynasgar ac wrth ei fodd yn stopio i

gael sgwrs efo hwn a llall. Bydd yn chwith heb ei weld yn y Land Rover yn symud y defaid yn ôl a blaen ar y lôn o Goed Hywel i gaeau wrth Pen Cefn, a rhaini byth, yn rhyfeddol, yn mynd oddiar y lôn, ond yn syth i'r caeau ! Cydymdeimlwn â'i wraig Rhianwen, y plant, Tudor, Tegwen, Eleri a Meinir, a'r teulu i gyd yn eu profedigaeth

Cylch Glasinfryn

Wedi'r trip difyr i ddistyllfa Abergwyngregyn yn yr haf, edrychwn ymlaen at sgysiau diddorol yr Hydref. Ar 11 Medi bydd Dr Shaun Russell, Cyfarwyddwr Gerddi Botanig Treborth, yn dod atom i roi sgwrs ar “ Y Natur o Newid”, 9 Hydref, siaradwr i'w drefnu, ac yna 13 Tachwedd Norman Evans o Niwbwrch Ynys Môn yn sgwrsio ac Arddangos Blodau ar “Traddodiadau Nadolig”, ac yna ein Parti Nadolig yn mis Rhagfyr. Beth am daro i mewn ? Cewch groeso gwresog ! Mae pob cyfarfod yn dechrau am 7yh, yn y Ganolfan.

Grŵp Arlunio Glasinfryn

Rhwng 14 Awst a 17 Awst cynhaliwyd arddangosfa o waith aelodau'r Grŵp yn y Ganolfan. Cafwyd enghreifftiau o waith yr aelodau mewn dyfrliu,olew,pensil a phastel. Daeth nifer dda o ymwelwyr a chafwyd canmoliaeth mawr gan bawb ar safon uchel y gwaith.

Enghraifft o'r gwaith arlunio rhagorol a gafwyd yng Nghanolfan Glasinfryn

Plaid Lafur Dyffryn Ogwen

Yn y cyfarfod cangen deu-fisol diwethaf, cafwyd adroddiad am waith Cyngor Gwynedd e.e. rhoddwyd £150,000 i'r cyngor gan Lywodraeth Cymru i wella pump toiled cyhoeddus yn y sir(toiled Bethesda oedd y cyntaf) a phenderfyniad y cyngor i anelu at fod yn ddi garbon erbyn 2030. Hefyd , cafwyd adroddiad am waith Lywodraeth Lafur Cymru e.e. yr ymgyrch i gael mwy o nyrsus (yn enwedig dynion) a'r penderfyniad i orfodi pob cyngor sir i gael cynlun Addysg Gymraeg am ddeng mlynedd. Yn ogystal â hyn cafwyd adroddiad am waith Cyngor Bethesda e.e. y cyngor yn cytuno efo'r awgrymiadau ar gyfer llinellau melyn ychwanegol ar y ffyrdd a'r newydd y bydd y gwaith i adeiladu 17 o anheddau ger y ganolfan feddygol yn dechrau yn yr Hydref.

Yna, cynhaliwyd cyfarfod blynyddol o Blaid Lafur Etholaeth Arfon, gyda Christine Cahalan (Talybont) yn cael ei hethol yn ysgrifennydd cynorthwyol, a Godfrey Northam (Rachub) a Jane Foster-Coulter (Llandygai) yn cael eu ethol fel dau o'r wyth a fydd yn mynd i gyfarfodydd o Blaid Lafur Gogledd Cymru.

Wedyn, aeth rhai o'r gangen i gyfarfod yn Y Rhyl gyda'r arglwydd Paul Murphy (cyn ysgrifennydd gwladol) am ddemocratiaeth o fewn Plaid Lafur Cymru – un mewn cyfres o gyfarfodydd mewn gwahanol lefydd yng Nghymru i wrando ar farn yr aelodau

I orffen y cyfnod, aeth rhai o aelodau'r gangen i gyfarfod gyda Mark Drakeford (Prif Weinidog Cymru) yn Llandudno. Cafwyd araith ganddo am dri maes (Llymder, Brexit a Pholisiau Gwyrdd). Dilynwyd hyn gyda sesiwn o gwestiynau ac atebion, gyda digon o gyfle i fynegi barn.

Siop o'r gorffennol yn Rhes Penrhyn Bethesda

Dyma lun a dderbyniais gan Mrs Wendy Jones, Bron Arfon, Rachub, yn ystod yr haf. Llun o'r Temperance Hotel, Penrhyn Terrace, Bethesda, ac ynddo mae tair o ferched yn sefyll o flaen y drws, sef (o'r chwith i'r dde) Evelyn Thomas, Mostyn Terr., Ceinwen (?) o Ddeiniolen ac Elizabeth Hughes, Carneddi, mam yng nghyfraith Wendy. Tynnwyd y llun rhywbryd yn y tri degau neu'r pedwar degau. Perchennog y siop ar y pryd oedd Mrs Elias. Oes rhai ohonoch gyda mwy o wybodaeth am y siop neu am y merched yn y llun. Anfonwch ataf os gwelwch yn dda. Andre Lomozik.

‘O’ Wlân i Siwgr – Gwlân Cymreig a Chaethwasiaeth’

Ymchwil yn taflu goleuni ar gysylltiadau rhwng nyddwyr a gwehyddion Cymru a’r fasnach gaethweision.

Mae’r prosiect ‘O Wlân i Siwgr – Gwlân Cymreig a Chaethwasiaeth’ yn tynnu ynghyd Wirfoddolwyr Ymchwil o Gymru, yr Amwythig, Bryste a Lerpwl, sydd â diddordeb yn hanes nyddu a gwehyddu. Roedd “Brethyn Cymreig”, ‘Welsh Plains’ neu ‘Negro Cloth’ yn rhan annatod o’r Fasnach Drawsiwerydd mewn Caethweision, a châl ei ddefnyddio i ddilladu Affricaniaid caethion ar blanhigfeydd yn y Caribî a’r Taleithiau Deheuol.

Mae’r gwaith ymchwil i gynhyrchu’r brethyn o waith llaw gan grefftwyf medrus Cymru rhwng 1650 ac 1800 eisoes yn goleuo’r hanes hwn ond wŷr neb ryw lawer amdano.Datblygodd y diwydiant cartref hwn yn ddramatig i ddiwallu’r angen a grëwyd yn gyntaf gan Urdd y Brethynwyr yn yr Amwythig, yna gan fasnachwyr o Lerpwl a Bryste a deithiodd ymhell i brynu Brethyn Cymreig yn uniongyrchol gan y gwehyddion. Gan fod teuluoedd cefn gwlad yn chwilio am ffyrdd o hybu eu hincwm trwy nyddu a gwehyddu ,fe ddaethant yn rhan o gadwyn gyflenwi ‘Masnach y Planhigfeydd’. Adeiladodd y masnachwyr a’r gwerthwyr adeiladau mawrion mewn trefi fel yr Amwythig, Bryste a Lerpwl oedd yn dangos y cyfoeth oedd yn cael ei greu o’r Fasnach Gaethweision. Fodd bynnag, nid oedd safonau byw cymunedau gwledig canolbarth Cymru wedi gwella yn y cyfnod hwn.

Dillad i’r Caethion

Cadarnhaodd yr Athro Chris Evans, o Brifysgol De Cymru, awdur “Slave Wales” fod: “Brethyn gwlân, o’r enw “Welsh Plains” neu “Webs”, yn cael ei gynhyrchu yng nghanolbarth Cymru yn y ddeunawfed ganrif, ac roedd y brethyn hwnnw yn chwarae rhan hollbwysig mewn dilladu pobl gaethion yn y Caribî. Ond roedd cynhyrchu ‘Negro Cloth’,

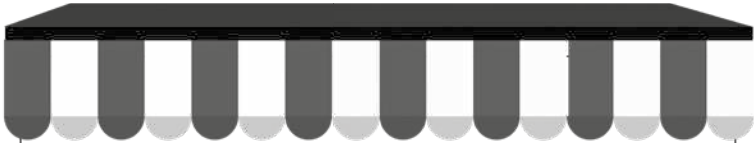
fel y gelwid y cynnyrch Cymreig hanesyddol hwn hefyd, yn ffordd hanfodol o wneud arian i aelwydydd tlawd cefn gwlad Sir Drefaldwyn a Sir Feirionnydd.”

Mae grant bach gan y Loteri Genedlaethol yn galluogi’r prosiect i recriwtio a chefnogi Gwirfoddolwyr Ymchwil Cymunedol ac mae grwpiau gwaith wrthi’n cael eu sefydlu mewn ymgynghoriad â grwpiau hanes lleol ar hyd a lled yr ardaloedd dan sylw. Mae cydlynwyr y prosiect yn cysylltu â llyfrgelloedd lleol i sefydlu ‘Grwpiau Darllen ac Ymchwil Hanes Cuddiedig’ yn yr hydref i gynyddu ein dealltwriaeth o hanes Cymru a’r byd ehangach yn y cyfnod. Bydd y Gwirfoddolwyr yn gweithio gydag Archifwyr lleol ac ymgynghorwyr arbenigol i edrych dros Gofnodion Plwyf a dogfennau eraill er mwyn darganfod tystiolaeth am y fasnach wlân gynnar a bywyd yn y cymunedau lleol.

Mae’r nifer o weithiau y mae ‘Pandy’ yn ymddangos mewn enwau lleol yn un nodwedd sy’n dangos graddfa cynhyrchu brethyn yn yr ardal honno. Dyma’r enw ar y melinau pannu a oedd yn rhan hanfodol o drin brethyn. Ynghyd â phontydd a llwybrau ceffylau, mae’r adeiladau hyn yn dystiolaeth ddiriaethol o’r diwydiant cefn gwlad anferth hwn yn yr 17^{eg} a’r 18^{fed} Ganrif.

Gwahoddir haneswyr lleol i ymuno â ni i rannu pa bynnag wybodaeth leol sydd ar gael am y diwydiant cartref o nyddu a gwehyddu, ynghyd â chludiant morol y brethyn. Er mai mewn ardal cymharol fach y câi’r Brethyn Cymreig ei gynhyrchu, mae straeon nyddwyr a gwehyddion cefn gwlad Cymru a’u teuluoedd ledled Cymru yn destun ymchwil leol hynod ddiddorol.

Os hoffech gymryd rhan yn y prosiect, gallwch ddewis sut i gymryd rhan trwy drafod gyda Chydlynwyr y Prosiect a gwneud ychydig o waith ymchwil yn lleol. Mwy o wybodaeth ar wefan ddwyieithog y prosiect: www.welshplains.cymru neu gallwch anfon neges ebost at info@welshplains.cymru

Marchnad Ogwen

Dyddiad nesaf Marchnad Ogwen yw Hydref 12fed ac wrth gwrs mae croeso cynnes i chi ymuno â ni yn Neuadd Ogwen.

Mae’r Farchnad angen stondin fara, ac os oes diddordeb gan rywun, bydd angen cysylltu gyda’r ysgrifennydd unai trwy ymweld â’r Farchnad neu trwy e-bost – ysgrifennydd@marchnadogwen.co.uk

Cyfeillion Ysbyty Gwynedd fydd yn cynnal y Stondin Elusen ym Marchnad Hydref. Y nesaf sy’n rhydd yw mis Ionawr 2020. Mae’r Stondin yma ar gael am ddim er budd mudiadau neu gymdeithasau yng nghymuned Dyffryn Ogwen.

Hefyd, mae cyfle i gynnal Stondin ‘dros dro’ yn y Farchnad o bryd i’w gilydd. Ni chaniateir gwerthu bwyd na nwyddau fel ein stondinwyr parhaol ar y Stondin, ond mae nifer wedi manteisio ar ein cynnig ac wedi llwyddo. Gellir cael gwybodaeth bellach gan yr ysgrifennydd.

Mae gwybodaeth lawn am Farchnad Ogwen ar ein gwefan www.marchnadogwen.co.uk neu ar facebook

Mae nifer o stondinau newydd wedi ymuno â’r Farchnad yn ddiweddar, ac er mwyn i chi gael blas, bydd un stondin benodol yn cael sylw bob mis.

Stondin y Mis – ‘Ogla’

Wel dyma i chi stondin ddiddorol! Iestyn, sydd o Gaernarfon yn wreiddiol ac Emyr, sydd o Rydaman yw’r perchnogion. Mae’r ddau yn byw yng Nghaerdydd ac yn dod i’r gogledd bob mis – nid yn unig i’r Farchnad ond i gyflenwi archebion i’w cwsmeriaid. A beth yw’r ‘Ogla’ yma medda chi. Wel canhwyllau gydag ogleuon hollol unigryw! Dyma i chi rai, riwbob, gin a thonic, marmalêd, lemon, cnau coco a phowdwr babi! Mae posib archebu canhwyllau ar gyfer pob math o achlysuron o’ch dewis chi , megis priodasau, cawodydd babi ac yn y blaen. Dewch i’r Farchnad i gael golwg ar y cynnyrch arbennig yma.

Emyr a Iestyn gyda stondin OGLA ym Marchnad Ogwen

Pencampwyr Dominos

Cynhaliwyd Noson y Rowndiau Terfynol yn nhŷ- tafarn y 'Bull' ar yr 2il o Orffennaf. Llongyfarchiadau i'r chwaraewyr a ddaeth yn fuddugol y tymor hwn.

Enillwyr y Cwpan Dominos am y flwyddyn 2018-19. Dick Moore, Brian Parry, Peter Jones, Bryn Evans, Alan Sullivan a Gruff Williams

Enillydd Gwobr y Tymor, Dewi Roberts yn cael ei gyflwyno â'r wobwr gan Richard Berwyn Owen

Enillydd Gwobr yr Unigolyn, Peter Jones yn cael ei gyflwyno â'r wobwr gan Richard Berwyn Owen

Pencampwyr y Parau
Bryn Evans a Dafydd Coetmor Jones.

Pencampwyr y Tymor Bull B. Haydn Davies, Janice Jones, Bob Temple Morris, Elwyn Williams, Glyn Williams, Dyfrig Roberts.

PEN Y CEUNANT ISAF

Y BWTHYN TÉ
www.snowdoncafe.com

Llwybr Yr Wyddfa
Llanberis
LL55 4UW
01286 872 606

I hysbysebu yn **Llais Ogwan**, **Neville Hughes**
(nev_hughes@btinternet.com)